

Беларусь гатова да адкрытага супрацоўніцтва з Еўропай на аснове ўзаемнай павагі

Беларусь гатова да адкрытага супрацоўніцтва з Еўропай на аснове ўзаемнай павагі, узаемнай выгады і неаднаразова пацвярджала гэта, заявіў 13 лютага Аляксандр Лукашэнка на сустрэчы з кіраўнікамі дыпламатычных амбасад у Мінску.

У гэты дзень Прэзідэнт прыняў даверчыя граматы паслоў васьмі дзяржаў — Літвы, Францыі, Рэспублікі Бенін, Рэспублікі Экватарыяльнага Гвінея, Грэцкай Рэспублікі, Арабскай Рэспублікі Егіпет, Каралеўства Іспанія, Рэспублікі Сьера-Леоне.

Прэзідэнт выказаў перакананасць у тым, што ў аснове любой дыпламатычнай місіі павінны быць паняцці міру і добра, імкненне зрабіць адносіны паміж дзяржавамі надзейнымі, партнёрскімі і ўзаемавыгаднымі.

Аляксандр Лукашэнка ў сувязі з гэтым заклікаў дыпламатаў выбудоўваць двухбаковыя адносіны на аснове агульнага інтарэсу. Паводле слоў Прэзідэнта, зацікаўленасць Беларусі ў актывізацыі ўзаемадзеяння з Французскай Рэспублікай абумоўлена ў першую чаргу яе значнай роляй у палітычным і эканамічным жыцці Еўропы.

На думку кіраўніка дзяржавы, Францыя магла б заняць уважальна пазіцыю пры правядзенні ўсебаковага дыялога паміж Беларуссю і Еўрапейскім саюзам. Беларусі і Францыя нарошчаюць узаемны тавараабарот, які па выніках 2006 года склаў \$473,3 млн.

У адносінах з Літвой Беларусь прытрымліваецца прынцыпаў добрасуседства, ўзаемапавагі, неўмяшання ва ўнутраныя справы і чакае такога ж падыходу ад літоўскага боку, — заявіў Прэзідэнт. Дзве дзяржавы, на яго думку, маюць агульныя інтарэсы ў палітычнай, эканамічнай, энергетычнай і прыродаахоўнай сферах. «Мы сёння гатовы будаваць з Літвой самую цёплую, добрую адносіны ва ўсіх сферах жыцця», — заявіў Аляксандр Лукашэнка. Беларуская-літоўскі тавараабарот у 2006 годзе склаў \$603 млн.

Прэзідэнт перакананы, што Беларусь і Іспанія цвёрды павінны скаанэнтраваны намаганні на развіцці і дыверсіфікацыі ўзаемаагульнага гандлю, арганізацыі рэгулярнага правядзення візітаў дэлегацый дзелавых колаў.

Узрастаючая роля Іспаніі ў еўрапейскіх і сусветных структурах, дасягнуты ёю ўзровень эканамічнага развіцця з'яўляюцца значнымі перадавымі для актывізацыі беларуска-іспанскіх адносін, падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. Ён выказаў ўдзячнасць іспанскаму боку за дапамогу, што аказваецца ў мінімізацыі наступстваў чарнобыльскай катастрофы. У 2006 годзе ўзаемны тавараабарот паміж Беларуссю і Іспаніяй перасягнуў \$100 млн.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

ПАМЕР МІНІМАЛЬНАЙ ЗАРАБОТНАЙ ПЛАТЫ ў БЕЛАРУСІ ў ДВА РАЗЫ ВЫШЫШЫ, ЧЫМ у РАСІІ

31 студзеня 2007 года мясячная мінімальна заробатная плата (МЗП) у Беларусі складае \$83,7 у эквіваленце, або 108 працэнтаў зацверджанага бюджэту пражытнага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва ў цяжкіх умовах 2006 года.

Аб гэтым паведаміла начальнік упраўлення Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Тамара Рак, каментуючы пастанову Савета Міністраў ад 12 лютага 2007 года № 182. Месячная мінімальна заробатная плата з 1 студзеня гэтага года складала Br179 тыс. 50, гадзінная мінімальна заробатная плата ўстаноўлена ў памеры Br1 тыс. 60. Цяпер памер МЗП у Беларусі ў два разы вышэйшы, чым у Расійскай Федэрацыі. Гэты нарматыў у Расіі зараз складае \$41,5 у эквіваленце.

Алена ПРУС, БЕЛТА. BR288 тыс. — ПАМЕР УТРЫМАННЯ з НАЙМАЛЬНІКАЎ СРОДАКЎ ДЛЯ ЗАБЕСПЯЧЭННЯ СВОЕЧАСОВАЙ ВЫПЛАТЫ ЗАРПЛАТЫ

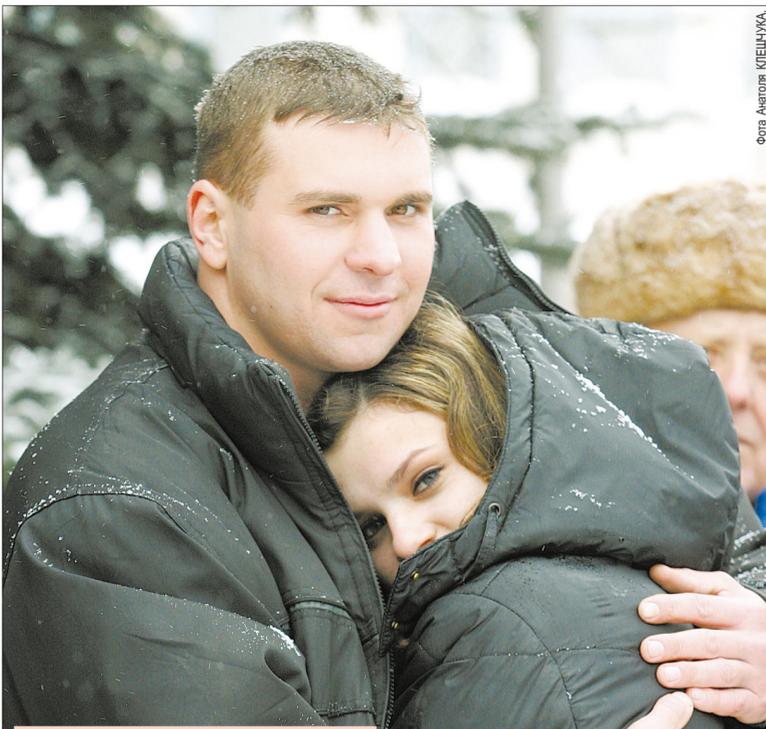
Пры разліку сродкаў, што падлягаюць пераадрэгуляванню пералічэнню пладжкоў на пагадненне запавячэння на заробатнай плаце, найменшы павінны браніраваць у разліку на аднаго работніка Br288 тыс. 290. Аб гэтым паведаміў намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Валерый Паўлаў. Гэты нарматыў прымяняецца з дня яго афіцыйнага апублікавання.

Алена ПРУС, БЕЛТА. СЯРЭДНІ ЗАРАБОК НАСТАЎНІКА — \$251

Летась на ўтрыманне ўстаноў адукацыі на Міншчыне выдаткавана каля 600 мільярдаў рублёў. Гэта на 64,3 млрд больш, чым было выдзелена ў 2005 годзе.

Як адзначыў у гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» начальнік упраўлення адукацыі Мінскага аблвыканкама Таіса Данілевіч, палічылі выдаткі на заробкі настаўнікаў і інш. Ёсць сярэдні і агульны пасланні, напрыклад «Майё Беларусі».

Мікалай ЛІТВИНАЎ.

Фота Анастас Кішчэўскай

Стэнд для валяніцак

У Віцебску да свята ўсіх закаханых будзе ўстаноўлены вялікі стэнд для валяніцак. Ён размесціцца на прыпынку «Плошча Свабоды». Пакінуць любоўныя прызнанні на ім змогуць усе жадаючыя, паведамілі ў абласным камітэце БРСМ.

Мерапрыемства праводзіцца ў рамках усебеларускай акцыі «За любімую Беларусь», падчас якой ад маладых жыхароў Прыдзвіння збіраюцца валяніцы ў адрас любімых куміраў. На сёння ў абласны камітэт БРСМ паступіла ўжо больш за 6 тысяч валяніцак, прызначаных вядомым спартсменам, зоркам шоу-бізнэсу Беларусі і інш. Ёсць сярэд і агульны пасланні, напрыклад «Майё Беларусі».

Як адзначыў у БРСМ, сёлета маладыя людзі не абмежаваліся толькі валяніцамі, хоць многія з іх і выкананы вельмі незвычайна. Сваім абраннікам у якасці падарунку яны накіравалі мяккія цацкі, вырабы з саломы, паню.

Вольга ДАВЫДАВА, БЕЛТА.

ЦЁПЛА!

Ва ўрадзе

Праграма, якая дасць імпульс усёй эканоміцы

Кожнае індустрыяльнае грамадства пры ўсіх разнастайных формах свайго развіцця мае і, напэўна, доўга яшчэ будзе мець агульную праблему — занятасць насельніцтва. І Беларусі тут не выключэнне. Прычым, з'яўляюцца гэтыя праблематыкі, нельга не адзначыць, што хавае яна ў сабе шмат «балючых кропкаў»: занятасць моладзі, занятасць жанчын, занятасць людзей у невялікіх гарадах і населеных пунктах, дзе няма больш-менш значнай прамысловасці, нарэшце, з гэтым часам сутыкаюцца і людзі перадпенсійнага ўзросту, асобы, якія вярнуліся з месцаў пазбаўлення волі... Гэткае ідзе пра лёсы тысяч і тысяч людзей. Як дапамагчы ім? Ёсць розныя шляхі. І вельмі лёгкія іх прадакладваць. Значна цяжэй — ажыццявіць на практыцы, рэальна дапамагчы тым, хто мае ў гэтым патрэбу.

Аб тым, якія крокі ў гэтым напрамку неабходна прадпрыняць у нашай краіне, дзе знайсці дадатковыя крыніцы фінансавання новых працоўных месцаў — ішла гаворка на ўчарашнім пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў пад старшынствам прэм'ера Сяргея Сідорскага. Тут абмяркоўваўся праект Дзяржаўнай праграмы садзейнічання занятасці ў 2007 годзе.

Дзяржаўная праграма садзейнічання занятасці ў 2007 годзе. Для Беларусі гэта сапраўды актуальная тэма: як сведчыць інфармацыя Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, летась колькасць занятых у айчынай прамысловасці вырасла адрозна на 25 тысяч чалавек. У той жа час на пачатку студзеня ў службы занятасці было зарэгістравана больш як 52 тысячы беспрацоўных пры амаль 45 тысяч зарэгістраваных жа вакантных месцах. На рынку працы сёння найбольшым попытам карыстаюцца найперш будаўнічы спецыялісты — мантажнікі, муляры, тынкоўшчыкі, а таксама — электрамонтёры, слесары-сантэхнікі, вадзіцелі, токары. У той жа час цяжэй знайсці працу зараз юрыстам, эканамістам, педагогам. Восем чаму, паводле слоў Сяргея Сідорскага, праграма, якая прадстаўлена на разгляд урада, носіць збалансаваны характар. Як адзначыў прэм'ер-міністр, у бліжэйшы час прадугледжваецца стварэнне 140 тысяч новых працоўных месцаў, прычым 21 тысяча іх з'явіцца ў малых і сярэдніх гарадах. Гэтая праграма стварае ўмовы для таго, каб усё працаздольнае незанятае насельніцтва магло атрымаць магчымасць працаўладкавання.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

МАЙСТРЫ СВАЁЙ СПРАВЫ

Унікальная прадукцыя, якая выпускаецца акцыянерным таварыствам «Полацк-Шкловалакно», запатрабавана ў 200 галінах

Наш час непарыўна звязаны з высокімі тэхналогіямі. Менавіта яны сталі вызначальнымі ў развіцці ўсіх галін вытворчасці, сапраўдным «рухавіком прагрэсу». Напэўна ж, усё гэта нездарма. Без высокіх тэхналогій проста няма наперад. Вядома, такое сцвярджэнне ніхто не будзе аспрэчваць, паколькі яго справядліва пацвярджае само жыццё. Высокія тэхналогіі трывала ўвайшлі ў паўсядзённасць кожнага з нас — любая гаспадыня ўпэўнена ўпраўляецца са складанай тэхнікай, якая вельмі дапамагае ў хатніх справах.

Гэта таксама сучасныя тэхналогіі на, так бы мовіць, бытавым узроўні. Між тым, усё пачынаецца на сучаснай вытворчасці, дзе ствараецца «аснова» для тых жа камп'ютараў, тэлевізараў, мабільных тэлефонаў і г.д. У нашай краіне развіццю такога накірунку дзейнасці надаецца сур'ёзная ўвага на дзяржаўным узроўні. Паколькі ёсць вопыт і веды, то варта рухацца наперад, не адставаць ад усёго свету. Беларусі яшчэ за саваецкім часам сярэд рэспублік належала асаблівае месца. Менавіта тут былі створаны самыя высокатэхналагічныя прадпрыемствы, якія сталіся саваецкімі «плярэўкамі» для адпрацоўкі найноўшых тэхналогій. Такія заводы з'яўляліся ўнікальнымі, тут своечасова ўкараняліся ўсе перспектывы «ноў-жау». Па сутнасці, гэтыя вытворчасці пераўтвараліся ў сапраўдныя «кропкі росту» усёй эканомікі.

Цікавая гісторыя стварэння асобных з іх. Напрыклад, полацкага завода шкловалакна. Справа ў тым, што спачатку тут планавалі ўзвесці... швейную фабрыку. Аднак падчас яе будаўніцтва раэшэнне перамянілі. Як кажуць, прапановы кіраўніцтва горада аб перспектываў вытворчасці знайшлі падтрымку ў саюзнага начальства. Таму 27 лістапада 1958 года ў эксплуатацыю быў уведзены менавіта завод шкловалакна.

ДРУГОЕ НАРАДЖЭННЕ

Крок за крокам развівалася вытворчасць. Менш чым праз сем гадоў пасля афіцыйнага адкрыцця прадпрыемства (у пачатку 1965 г.) была запушчана другая чарга завода, а ў чэрвені 1973-га — трэцяя. Напрыканцы 1977 г. уведзены ў эксплуатацыю пяты цэх. У студзені 1979 года быў заключаны кантракт з англійскай інжынернай фірмай «Вудл Дахам» на закупку комплекснага абсталявання для завода тэкстыльнага шкловалакна ў правалуле Ксты. Першы яго комплекс быў прыняты ў эксплуатацыю 30 снежня 1982 г., а другі — 15 мая 1984-га. У лютым 1989 г. здадзена ў эксплуатацыю ўласная вытворчасць шклошарыкаў, а таксама ўведзе-

Прэм'ер-міністр Рэспублікі Беларусь Сяргей СІДОРСКІ ўрачае Прэмію ўрада за дасягненні ў галіне якасці 2006 года генеральнаму дырэктару ААТ «Полацк-Шкловалакно» Мікалаю КАЧАНОУСКАМУ і яго намесніку па якасці Веры ДЗІМТРЫЕВАЙ.

аб'яднання «Шкловалакно» (так з 20 верасня 1981 года называлася прадпрыемства) ляжаў паўгадавы (!) запас прадукцыі коштам 14 мільярдаў рублёў. У такім разе патрэбна правесці пэўную пераарыентацыю вытворчасці. За саваецкім часам асноўным заказчыкам у адпаведных прадпрыемстваў выступала «Абаронка». Тады з заказамі і, адпаведна, з рэалізацыяй прадукцыі праблем не ўзнікала. Можна было ўпэўнена працаваць, укараняць патрэбныя напрацоўкі, праводзіць мадэрнізацыю вытворчых магутнасцяў. Цяжкасцю на гэты конт не існавала, яны з'явіліся ў пачатку 1990-х гадоў. Прычым узнік цэлы ланцук праблем, якія неабходна было вырашаць неадкладна, інакш паўставаў пагроза спынення ўнікальнай вытворчасці.

Такія перспектывы тады ўяўлялася цалкам рэальнай, паколькі, напрыклад, у 1993-м на складах Полацкага вытворчага

туль. Галоўны з іх — знайсці ў пакупніка праблему і паспрабаваць вырашыць яе. Пытанні могуць быць самага рознага кшталту — якасці, кошту, лагістыкі.

Галоўнае, каб твая прапанова аказалася найбольш прывабнай, каб менавіта на карысць яе зрабіў свой выбар спажывец. Менавіта такі накірунак маркетынгу, продаж стаў кропкай адліку ў другім нарадзэнні ўнікальнага для Беларусі (!, дарчы, не толькі для нашай краіны) прадпрыемства. Згубіць такую вытворчасць можна б было вельмі лёгка. А вось як пасля аднавіць?

САКРЭТЫ ПОСПЕХУ

Шкло — надзвычай рамантычны матэрыял. Ён прымяняецца чалавекам больш за шэсць тысячгадоў. Спачатку як прыгажонні, а пасля сфера выкарыстання значна пашырылася — гэта і вокны, і посуд, а пасля нават розныя апытныя прыборы, якія дазвалялі вывучаць наваколны свет. Аднак з'явіўся і другі напрамак — прымяненне шкла было абмежавана. Праўда, так адбывалася толькі да пэўнага часу — ужо ў сярэдзіне XVII стагоддзя вядомы

Размотчыца шклопінтак Святлана ЮРЭВІЧ працуе ў цэху № 8.

французскі навуковец Рэнэ Рамюр падчас дакладу ў Парыжскай акадэміі навук прадэманстравалі шклоўную тканіну, якая была выраблена венецыянскім майстрам Карлам Рыва. Справа ў тым, што ў асноўным матэрыял для шкловалакна ў прамысловых маштабах прадпрыемствы ў шэрагу краін — у Францыі, Германіі, ЗША. Праз сто гадоў пасля дакладу Рамюра ў Расіі быў нават выдадзены адпаведны патэнт на спецыяльны апарат для вырабы спецыяльнага матэрыялу. Аднак гэты вопыт не знайшоў шырокага прымянення.

Работы працягваліся ўжо ў 1930-х гадах — у СССР тэхналогія вытворчасці шкловалакністых матэрыялаў (валканна, нітка, тканіна) была распрацавана ў 1937—1940 гг. У дзяржаўным навукова-даследчым інстытуце шкла. Першы завод шкловалакна быў пабудаваны ў Гусь-Хрустальным, прамысловая электрапеч для апрацоўкі перспектываў матэрыялаў пачала працаваць падчас Вялікай Айчыннай. Гэты факт пасвоўма паказальны, ён — сведчанне той увагі, якая надавалася адпаведнай вытворчасці. (Заканчэнне на 6-й стар.)

Беларусь гатова да адкрытага супрацоўніцтва з Еўропай на аснове ўзаемнай павагі

(Заканчэне. Пачатак на 1-й стар.)

Адзначыўшы канструктыўную пазіцыю Грэцыі па пытанню аб статусе Беларусі ў рамках Абагульненнай сістэмы прэфэрэнцый ЕС, Прэзідэнт выказаў перакананасць у далейшым паступальным развіцці двухбаковага супрацоўніцтва з гэтай краінай. «У гэтым зацкаўлены абедзве дзяржавы», — лічыць Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі лідар назваў Егіпет адным з асноўных палітычных і гандлёвых партнёраў Беларусі ў рэгіёне Блізкага Усходу. Прэзідэнт падкрэсліў, што ў 2006 годзе ўдалося значна нарасціць пастайкі беларускай тэхнікі на егіпецкі рынак, што зрабіла яго адным з буйнейшых спажывцоў прадукцыі беларускага машынабудавання ў далёкім замежжы. Беларусь мае намер і ў далейшым развіваць супрацоўніцтва ў гэтым напрамку, ствараючы зборачныя вытворчасці беларускай тэхнікі ў Егіпце, дадаў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка пацвердзіў, што Беларусь гатова да наладжвання рэгулярных афіцыйных кантактаў з урадамі Беніна, Сьера-Леоне, Экватарыяльнай Гвінеі як на двухбаковай аснове, так і ў рамках розных міжнародных форумаў.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Францыя і Беларусь абмяркоўваюць пытанні супрацоўніцтва ў галіне будаўніцтва АЭС

Гэта адзначыла ў інтэр'ю карэспандэнту БЕЛТА Надзвычайнай і Паўнамоцнай Пасол Французскай Рэспублікі ў Беларусі пані Мірэй Мосо, якая ўручыла дэвізную граматы кіраўніку Беларускай дзяржавы Аляксандру Лукашэнку.

Кіраўнік французскай дыпламатычнай місіі падкрэсліла, што Францыя гатова развіваць кантакты з Беларуссю па ўсіх напрамках. «Францыя, як і іншыя краіны ЕС, пацвердзіла сваё жаданне развіваць адносіны з Беларуссю», — адзначыла пані Мірэй Мосо. — Спадзяёмся, што Беларусь зойме сваё дастойнае месца ў сямі еўрапейскіх краін».

Мірэй Мосо выказала надзею, што з часам будуць створаны ўмовы для развіцця больш цеснага супрацоўніцтва Беларусі і Францыі. «Мы падтрымліваем незалежнасць Беларусі», — адзначыла пал-сол Францыі. Яна выказала надзею, што Беларусь прыме ўдзел у палітыцы добрасуседства, якую праводзіць Еўрасоюз.

Аліна ГРЫШКЕВІЧ, БЕЛТА.

Рэальныя грашовыя даходы насельніцтва павялічыліся на 17,3 працэнта

У Беларусі ў 2006 годзе рэальныя грашовыя даходы насельніцтва павялічыліся на 17,3 працэнта да ўзроўню 2005 года. Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведамілі ў Міністэрстве статыстыкі і аналізу.

У Мінстаце нагадалі, што прагнозам сацыяльна-эканамічнага развіцця на 2007 год прадугледжаны рост грашовых даходаў насельніцтва на 7,5—8,5 працэнта.

Кар. БЕЛТА.

ЗНЁС СКРЫНОЮ ДЛЯ АХВЯРАВАННЯ

У Віцебску на вул. Ленінградскай супрацоўнікамі Чыгуначнага аддзела аховы і следча-аператыўнай групай РАУС па арыенціроўцы дзяжурнага затрыманы непрацоўчы мясцовы жыхар, які ў 13.00 у магарыне № 37 ААТ «Веста», не хаваючыся, скраў скрыню для ахвяравання з грашмамі ў суме 21 550 рублёў.

А ў Магілёве ў 01.40 па ўказанню дзяжурнага РАУС напад Ленінскага аддзела аховы ў ДК «Магатак» затрыманы пасяр РПД «Трансмаш». Ён спрабаваў расплаціцца за заказ у бары купорай 50 000 рублёў з янымі прыкметамі падробкі.

Аляксандр ГЕРАСИМЦА.

ПАПАЎНЕННЕ Ў «ТРЭЦІМ СЕКТАРЫ»

Летас у Беларусі будзе зарэгістравана 85 новых грамадскіх аб'яднанняў.

Пра гэта паведаміў міністр юстыцыі краіны Віктар Галаванюў. Усяго зараз у Беларусі налічваецца 2248 грамадскіх аб'яднанняў, 37 прафсаюзаў, 56 фондаў і 17 палітычных партый. З усіх арганізацый «трэцяга сектара» найбольшае прадстаўніцтва маюць асветніцкія, дабрачынныя і фізкультурна-спартыўныя аб'яднанні.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Генадзь НЯВЫГЛАС:

«ДЭПУТАТАЎ МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ ЧАКАЕ АДКАЗНАЯ РАБОТА»

На першай сесіі Мінскага абласнога Савета дэпутатаў 25-га склікання яго старшынёй выбрана Святлана Герасімовіч, намесніка — Валеры Грыбануў.

— Дзякую за тое, што людзі аказалі мне высокі довер. Абяцаў, што дэпутаты і далей галоўнымі ў сваёй рабоце будуць лічыць клопат аб людзях, абарону чалавека, — паведаміла Святлана Герасімовіч. — Дзякуючы Указу кіраўніка дзяржавы аб пашырэнні ролі органаў мясцовага самакіравання, а таксама створанай у краіне заканадаўчай базе аб дзейнасці мясцовых Саветаў, прававое поле створана належнае. Мы будзем працаваць над тым, каб кожны заплыт, кожная просьба чалавека была задаволеная.

— Жанчыне, напэўна, больш цяжка кіраваць Саветамі?

— Я над гэтым не разважала. Чатыры гады была намеснікам старшыні Мінскага абласнога Савета дэпутатаў і таму даўно не падзяляю дэпутаткі корпус на «мужчынскую» і «жаночую» палову, таму што ўсе мы — прафесіяналы, і задачы перад сабой ставім прынцыповыя і адказныя. І я перакананая, што справімся з імі.

Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Генадзь Нывыглас, які прысутнічаў на сесіі Мінскага абласно-

Праграма, якая дасць імпульс усёй эканоміцы

(Заканчэне.

Пачатак на 1-й стар.)

Асабліва гарантыі занятасці прадастаўляюцца сацыяльна менш абароненым катэгорыям насельніцтва. «Падтрымка сірот, інвалідаў, шматдзетных маці і іншых катэгорыя грамадзян, якія не могуць на роўных з іншымі канкураваць на рынку працы, вельмі важная задача. І грамадства павінна аказаць ім максімальную дапамогу», — заявіў С. Сідорскі. А віцэ-прэм'ер Аляксандр Косінец дадаў: «Стварэнне новых працоўных месцаў патрабуе дадатковага арганізацыйнага і фінансаванага суправаджэння прафесійнай падрыхтоўкі спецыялістаў, таму неабходна распрацоўваць канкрэтнага плана прафнавування з улікам арганізацыі новых вытворчасцяў, якія з'яўляюцца і будуць з'яўляцца ў будучым». Тут трэба наладзіць цеснае ўзаемадзеянне з мясцовымі органамі ўлады, каб вызначыць, якія канкрэтныя спецыялісты і якія іх колькасць патрэбны кожнаму канкрэтнаму рэгіёну ў будучым.

Яшчэ адна важная задача ў гэтай сферы — развіццё малага і сярэдняга бізнесу. Прычым, як адзначалася на пасяджэнні, дзяржава павінна «мінімізаваць умяшанне ў работу бізнесу». Гэты сектар эканомікі з'яўляецца адным з прырыятэнтаў праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны. Тут працуюць вельмі таленавітыя людзі, якія змаглі наладзіць карпаратыўныя сувязі, даць работу многім тысячам нашых суайчыннікаў, гэтыя прадпрыемствы, індывідуальныя прадпрыемальніцкія плаціцы дзяржаве немальна падаткі, таму і дзяржава, як лічыць кіраўнік Беларускага ўрада, павінна спрыяць развіццю прадпрыемальніцтва, ствараць камфортныя ўмовы, каб развіваўся бізнес, прычым гэты бізнес павінен быць «празрыстым».

Прынятая праграма занятасці насельніцтва, якая павінна развівацца ў комплексе з іншымі прырыятэтнымі праграмамі (развіццё вёсак і малых гарадоў, рэалізацыя інавацыйных праектаў) павінна не толькі зменшыць вастроную праблему, але, наадварот, да канца года давесці колькасць занятасці ў эканоміцы да 4 млн 375 тысяч — 4 млн 448 тысяч чалавек (летас было 4 млн 362 тысячца), што дазволіць больш паспяхова вырашаць пытанні, якія стаяць сёння перад беларускай эканомікай у цэлым.

Анатоля СЛАНЕЎСКІ.

Дэмаграфічная бяспека

Будзе нараджальны «бум»?

Тое, што Беларусь хварэе на распаўсюджаную і небяспечную хваробу — дэпапуляцыю, — перастала быць навіной. Паспрабуем разабрацца ў праблеме. Даламожа нам у гэтым аддзел дэмаграфіі і чалавечага развіцця Інстытута эканомікі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, а дакладней — галоўны навуковы супрацоўнік інстытута, доктар сацыялагічных навук, прафесар Людміла Пятроўна ШАХОЦЬКА, маці двух дзяцей і бабуля 6-гадовай унучкі:

— Асноўная прычына дэпапуляцыі ў нашай краіне звязана з тым, што моладзь арыентавана на такую колькасць дзяцей у сям'і, якая не забяспечвае простае ўзнаўленне. Для гэтага на кожную жанчыну павінна прыходзіцца ў сярэднім 2,15 дзіцяці (з запасам на той выпадок, калі нехта памрэ, а хтосьці захоча зрабіць кар'еру замест таго, каб стварыць добрую, трывала сям'ю, або проста акажацца беспладным). А ў нас гэты паказчык амаль удвая меншы — 1,2.

Так павялося не сёння і не ўчора — тэндэнцыя «неўзнаўлення» насельніцтва назіраецца яшчэ з 70-х гадоў з той толька розніцай, што ў той час сякі-такі рост насельніцтва меў месца дзякуючы раней набытому дэмаграфічным патэнцыялу, які ўжо ў 1993-м быў вычарпаны поўнасцю. Тады і стала ісці размова пра дэпапуляцыю.

— Праблемы ў сферы дэмаграфіі і нават пагроза дэпапуляцыі былі відавочнымі: дэмаграфы гаварылі пра гэта яшчэ ў 1975-м, але тады на гэта асабліва не звачалі — маўляў, хіба мала што кажучы вучоным! Аднак гэта былі простыя падлікі, не трэба было быць геніямі, каб зразумець — пры колькасці дзяцей, меншай за колькасць бацькоў, ўзнаўлення не будзе.

Нараджальнасць зніжалася на працягу ўсяго XX стагоддзя: да рэвалюцыі жанчыны нараджалі па 5, а то і 6 дзяцей, а сёння ... добра калі аднаго. Аднак Людміла Пятроўна пераконвае нас, што не ўсё так бязволабачна было і тады:

— З тых 5—6 дзяцей дарослымі становіліся ўсяго 2—3 — атрымлівалася толькі крыху пацараннае ўзнаўленне. Проста тады трэба было нарадзіць шмат дзяцей, каб застаўся хоць бы мінімум. Выклікала гэта было ў большай ступені дзіцячым смертнасцю. На сёння гэты паказчык у Беларусі самы нізкі ў параўнанні з іншымі краінамі постсавецкай прасторы.

Гэта выдатнае дасягненне, тут сапраўды ёсць чым ганарыцца. Шкада толькі, што на змену дзіцячым смертнасці XX стагоддзя прыйшоў жаночы кар'ерызм стагоддзя XXI — эпохі глянцавых жаночых часопісаў, якія прапагандаюць незалежнасць, самастойнасць і моц ... слабай паловы чалавецтва. Патрабаванні жанчын растуць не па днях, а па гадах, змяніліся самі адносіны да жывіцы: цяпер ледзь не сорамна быць хатняй гаспадыняй — клепатлівай жанкай і маці. Такія старэатыпы трэба рушыць, бо не зважаючы на ​​някя тэндэнцыі ў грамадстве сапраўдным жаночым прызнаннем павінна заставацца маціраннасць. Пэўна, вынікам жаночай задыяналізацыі ў грамадскім жыцці стаў навоц башкам не толькі сядзець на бальнічцы з дзіцем, але і браць воўдрук па догляд дзіцяці да 3 гадоў. Прынамсі, гэту магчымасць могуць скарыстаць і бабулі з дзядулямі. Сам'я атрымала права самастойна выбіраць таго, хто будзе даглядаць дзяцей, гэта спрашчае сітуацыю і стымуеле нараджальнасць, што, безумоўна, з'яўляецца станоўчым вынікам фемінізацыі грамадства.

Не толькі занятасць жанчын у грамадстве ўзвучваецца прыяе паніжэнню нараджальнасці. Які яні дзіўна, унесла сваю лепту і пенсійнае забеспячэнне.

— Некалі дзіцяці заводзілі з разліку, што ў старасці іх, бацькоў, будзе каму ўтрымліваць, а зараз гэта ўзла на сябе дзяржава, — кажа Людміла Пятроўна. — Сказалася на дэмаграфічнай сітуацыі і павышэнне агульнага культурнага ўзроўню людзей: зацкаўлянасць ва ўсёх вобсках, імкненне атрымаць прастыжную адукацыю і дабіцца поспеху на працы. Значна

павысіліся патрабаванні да выхавання дзяцей, цяпер іх недаставае толькі пракарміць: бацькі імкнунца забяспечыць свайму чаду ўсебаковае развіццё.

Сукупнасць усіх гэтых фактараў і вызначыла сучасны тып ўзнаўлення насельніцтва, пры якім моладзь арыентавана на мінімальную колькасць дзяцей у сям'і.

— Нельга сказаць, што 90-я гады не аказалі ўплыву на зніжэнне нараджальнасці. Акрамя згаданых фактараў з'явіліся яшчэ і эканамічныя: сям'я і, што складалася з двух дарослых працоўных людзей, не магла забяспечыць сябе нават пры адсутнасці дзіцяці — яна аказвалася за межой беднасці. Пакрысе становіцца мяншая: спатчыку муж і жанка змаглі забяспечыць сабе жыццё на ўзроўні прахтыковага мінімуму, пазней, года з 2000-га, стала магчымым забяспечваць аднаго дзіця, а ўжо ў 2005-м сям'я практычна забяспечвае прахтыковы мінімум двум дзцякам.

Паводле меркавання Людмілы Шахоцкай, матэрыяльнае стымуляванне нараджальнасці эфектыўна для пэўнай катэгорыі людзей — тых, якія адкладаюць нараджэнне жаданых дзяцей або нават адмаўляюцца ад гэтага па сацыяльна-эканамічных прычынах. Адных непакоіць нізкая зарплата, другіх — малая матэрыяльная даламога, трэціх — адсутнасць жылля, чввёртых — ... прычым можа быць многа. Толькі гэту групу людзей (а яны, дарчы, складаюць прыблізна трэць) можна «пакусці» мерамі па павелічэнню нараджальнасці, а астатніх ніяк асабліва — не стануць яны абзаводзіцца патамствам.

Аднымі эканамічнымі мерамі дэмаграфічнай праблемы не вырашыш, — запэўняе Людміла Пятроўна, — час ужо згублены. На жаль, сфарміраваліся акрэсленыя ўстаноўкі на адна-, рэдка дзвудзетную сям'ю. Трэба цалкам мяняць грамадскую думку, погляды на ролю сям'і ў грамадстве, павышаць прэстыж гэтага інстытута, прапагандаваць шматдзетныя сям'і.

Беларускія мужчыны выміраюць?

Розніца ў працягласці жывіцы жанчын і мужчын на карысць першых — сусветная тэндэнцыя, але ў Беларусі яна, як высветлілася, асабліва адчувальная.

— Беларускія мужчыны ў працэдурным ўзросце літаральна выміраюць! — запэўняе Людміла Пятроўна. — Паміраюць яны ў 3—4 разы часцей, чым жанчыны. Жывіць мужчыны ў сярэднім ажно на 12 гадоў карацейшае за жаночы. Мужчыны больш падуладныя алкагольнай і тытунёвай залежнасцям, да таго ж сярэд іх павышана колькасць зайбаванасці і самагубстваў з-за праблем у бізнэсе.

Дэмаграфія:

Колькасць + якасць

У праекце Нацыянальнай праграмы дэмаграфічнай бяспекі, паводле слоў Людмілы Пятроўны, якраз надаецца вялікая ўвага павелічэнню працягласці жывіцы.

— Гэта вельмі важна, бо нас цікавіць у дэмаграфіі не толькі колькасць, але і якасць. Здаровае насельніцтва — якасны паказчык. На яго ўплываюць экалогія, сацыяльна-эканамічнае становішча, а галоўнае — лад жыцця. Цікава, што дзяржаве чалавека вызначаецца ў меншай ступені медыцынскім абслугоўваннем (прыкладна 10 на 50 працэнтаў), затое больш чым на 50 працэнтаў яно залежыць ад таго, ці здаровы лад жыцця вядзе асоба. Астанія 40 працэнтаў дзеляць пароўну экалогія і генетыка. Так

што фінансавай падтрымкай выключна сферы аховы здароўя тут не абдысцешся. Трэба памятаць таксама і пра тое, што павышэнне толькі якасці жыцця праблему дэпапуляцыі не вырашае.

У 2005 годзе ў адзеле дэмаграфіі і чалавечага развіцця Інстытута эканомікі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі правалі даследаванне, у аснове якога былі рознікі дэмаграфічных паказчыкаў на 100 гадоў наперад. Вынікі аказаліся несуццэальнымі: нават калі б нараджальнасць заставалася нязменнай, а смертнасць стала такой, як у Японіі (тут 85 гадоў — гэта сярэдняе працягласць жывіцы, для параўнання: беларусы жывуць у сярэднім 70 гадоў) — самай нізкай у свеце, — дэпапуляцыя насельніцтва ўсё роўна працягвалася б. Паколькі гэта пупльвае на прадстаўнікоў старэйшых узростаў (выдатна, што яны не памруць зараз, аднак гэты ўсё роўна адбудзецца, няхай і некалькі пазней) і вельмі мала на моладзь,

што фінансавай падтрымкай выключна сферы аховы здароўя тут не абдысцешся. Трэба памятаць таксама і пра тое, што павышэнне толькі якасці жыцця праблему дэпапуляцыі не вырашае.

— Я думаю, што зараз вельмі ўплывовым фактарам можа стаць даламога дзяржавы ў атрымнанні жылля маладымі сям'ямі, — выказвае сваё меркаванне Людміла Пят-

Света Аляксандра Кірэўска

— Са мной часта спрачаюцца на гэту тэму, маўляў, пасля вайны жылі па сям сям'яў на адной кватэры і нараджальнасць была высокая. Тых, хто так кажа, заваўваюцца на тое, што запатрабаванні ў людзей зараз зусім іншыя, нават асаблівае выхаванне змяніліся: трэба, каб дзіця акрамя школы, яшчэ і спортам, і музыкай займалася і абавязкова вучыла замежныя мовы. Адзінаму ў сям'і дзіцяці ўсё гэта даць значна прасцей. Безумоўна, ёсць і мінусы ў такім выхаванні: сярод тых, у каго няма брацка ці сестрычкі, значна больш разбэшчаных згаістаў, якія ллчць, што зямля верціцца пад іхнімі вакол іх. Выхаванцы шматдзетных сям'яў вырастаюць, як правіла, больш адказнымі і працалюбнымі.

Дарчы, пра меры, звязаныя з жыццём: у праграме дэмаграфічнай бяспекі прадугледжана таксама фінансавая падтрымка для пагазнення запыханнасці па выдатках на няльготных крэдытах на жыллё. Памер даламогі напрамку залежыць ад колькасці дзяцей у сям'і: 1, 2, а таксама 3 і больш дзяцей гарантуюць 20, 40 і 50 боджэтаў прахтыковага мінімуму адпаведна.

(Працяг будзе.)

Ана МАЧАЛАВА.

такім чынам рэзка павялічыцца колькасць насельніцтва ў старэйшых узростах, а пра іх рэпрадуктыўныя здольнасці гаварыць не выпадае. Такім чынам, паказчык працягласці жывіцы, які і характарыстыка здароўя насельніцтва, сказваецца літаральна толькі на якасці.

Як жа кардынальна вырашыць праблему колькасці?

— Калі мы хочам у найбліжэйшы час пазбавіцца ад дэпапуляцыі, кожнай жанчыне трэба нарадзіць нават больш, чым 2,2 дзіцяці. Узроставае структура ў Беларусі складаецца такім чынам, што на змену шматколкасаму пакаленню тых, хто нараджае зараз, прыйдзе настолькі малаколкасанае пакаленне, настолькі, што ў актыўным дзятародным узросце акажацца амаль у два разы менш жанчын, чым зараз.

Чаму расце колькасць народжаных на дадзеным этапе? Адказ прасты: маё «бумавае» пакаленне (на 83-ы — 86-ы гады прыйшоўшыя пік нараджальнасці) зараз знаходзіцца ў найлепшым для рэпрадуктыўнасці ўзросце і ўжо стварае

Падрабязнасці

Чыноўніцкі аўкцыён і інваліднае лобі

Сталі вядомыя падрабязнасці вымагання буйной сумы хабару чыноўнікаў Крускага райвыканкама і адказнымі асобамі Беларускага таварыства інвалідаў.

Як паведамілася раней, 8 лютага супрацоўнікамі ўпраўлення па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі, а таксама быццам спецыялістамі «Алмаз» МУС краіны ў адным з нумароў гасцініцы «Мінск» быў затрыманым намеснік старшыні Крускага райвыканкама. Чыноўніка ўзялі ў момант атрымання хабару ў памеры 5300 долараў. Неўзабаве ля ўвахода ў гэтую ж гасцініцу былі затрыманымі намеснік старшыні цэнтральнага ўпраўлення Беларускага таварыства інвалідаў і яго памочнік.

«Хабарны апетыт» гэтых службовых асобаў быў куды большы — 529 тысяч долараў. Паводле звестак ўпраўлення інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС, яшчэ летам мінулага года прадстаўнікі адной расійскай фірмы шукалі ў Беларусі памшканне для арганізацыі вытворчасці керамічнай пліткі і чарашпы. Увару расійн прыцягнуў заводу керамічных вырабаў «Худайцы», што ў Крускім раёне. Намеснік старшыні райвыканкама, да якога расіян зварнулася за прапановай аб набыцці завода, абяцаў сваю даламогі. Паводле інфармацыі МУС, чыноўнік сарваў аўкцыён па продажы аб'екта і садзейнічаў змяніццё кошту завода ў некалькі разоў — прадпрыемства было ацэнена ўсяго ў 1 мільярд рублёў. За свае «карупцыйныя паслугі» чыноўнік запрасіў хабар у памеры 212 тысяч долараў.

На гэтым «хабарная афера» не завяршылася, бо неабходна было прыняць рашэнне аб адчужэнні завода і перадачы праваў на яго прада Крускаму райвыканкаму. Прадлабіраваць адпаведнае рашэнне ўзяліся памянярыя вышэй адказныя асобы з Беларускага таварыства інвалідаў, на баланс якога і знаходзілася прадпрыемства. Апошня ачанілі сваю «працу» яшчэ даражэй — запатрабавалі ад расійскай фірмы 529 тысяч долараў. Маскоўскі камерсант, якому была адрававана гэтая «карупцыйная прапанова», звярнуўся ў ГУУС Беларускай сталіцы. Потым да справы па выяўленню хабарнікаў падключыліся і супрацоўнікі МУС нашай краіны. Агульным намаганямі надпраасумленныя службовыя асобы з таварыства інвалідаў і чыноўнік райвыканкама былі злюплены за руку пры атрымнанні хабару і змешчаны за краты.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

НЯЎЖО МЯДЗВЕДЗЯНЦА З'ЕЛА СВАЁ МЕДЗВЕДЗЯНЦА

Перад Новым годам у пары мядзведзёў мінскага заапарка нарадзіліся мядзведзятняты. Два зваркі нараджаліся ў вялікіх бацькоў зусім маленючкімі, памерам прыкладна з далонь. Аднак праз месяц работнікі заапарка заўважылі, што з вальера самкі ўжо не чуваць характэрнага піску малых.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

НЯЎЖО МЯДЗВЕДЗЯНЦА З'ЕЛА СВАЁ МЕДЗВЕДЗЯНЦА

Перад Новым годам у пары мядзведзёў мінскага заапарка нарадзіліся мядзведзятняты. Два зваркі нараджаліся ў вялікіх бацькоў зусім маленючкімі, памерам прыкладна з далонь. Аднак праз месяц работнікі заапарка заўважылі, што з вальера самкі ўжо не чуваць характэрнага піску малых.

Як адзначылі спецыялісты сталічнага заапарка, у вывадка, паводле папярэдняга меркавання, было двое мядзведзятняц. Адзін зварок быў знойдзены ў вальеры мэртвым, а другога ўвогуле не было... Работнікі заапарка не выключылі магчымасць таго, што другое мядзведзянца з'ела яшчэ зусім маладая мядзведзіца. Ніжка крыміналу ў гэтай жыццёвай трагедыі няма, запэўнілі рэдакцыя работнікі заапарка.

Сяргей КУРКАЧ.

Жыллё маё

ТАРЫФНАЯ «АРЫФМЕТЫКА»

Ці ўдасца сёлета ўтрымаць рост плацжой за кватэру ў заяўленых межах?

Пачатак гэтага года адразу прынёс заўважныя змяненні ў «жыроўкі». Сёлетняя тарыфная палітыка фарміравалася пад уплывам аб'ектыўных знешніх фактараў — у выніку значнага павышэння расцэнак на імпартаваныя энерганосбіты павялічыліся расцэнкі і на жыллёва-камунальныя

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ

ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ
І ДЭПУТАТАЎ
МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

14 лютага
2007 г.
№ 7 (61)

АДВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

СТАРАСЦЬ — 3 ВЫГОДАМІ Ў ХАЦЕ

Нам звычайна прыходзяць лісты са скаргаў і крытыкай у адрас мясцовых уладаў. Куды радзей сустракаюцца пісьмы са слоўмі ўдзячнасці (маўляў, калі усё добра, нашога ж пісаць?). Адзін з такіх пазітыўных лістоў мы атрымалі з вёскі Журнары Ашмянскага раёна Гродзенскай вобласці.

Аўтар — ветэран Вялікай Айчыннай вайны, інвалід ІІ групы пенсіянер Міхаіл Іосіфавіч Крайноў просіць на старонках нашай газеты выказаць падзяку раённаму старшынні выканкама Юрыю Адамчыку. «Хата наша размяшчаецца на ўсходнім вёсцы, выгод не мае, — піша Міхаіл Іосіфавіч. — Ваду мы наслілі з калодзежа, бо водаравод весці было далёка, ды і самі мы былі маладзейшымі (зараз аўтару 95 гадоў, яго жонцы 80). Цяпер у нас з'явілася магчымасць падвесці ваду ў хату, бо за сто метраў пабудавалі «прэзідэнцкія домкі» з усімі выгодамі».

Пенсіянер звярнуўся да старшынні райвыканкама з просьбай дапамагчы вырашыць пытанне з водазабеспячэннем. Юрый Уладзіміравіч уважліва выслаў пенсіянера і паабяцаў вырашыць яго пытанне станоўча.

«Хутка ў нашай хаце з'явілася вада і астатнія выгоды, — працягвае пенсіянер. — Вядуцца работы па газіфікацыі раёна. Хутка ў нас будзе газавое ацяпленне».

Скарэйшы магчымасць на старонках свайго пісьма пенсіянер добрым словам узгадвае работніка мясцовага аддзялення жыллёва-камунальнай гаспадаркі і старшынні Журнарскага сельскага Савета дэпутатаў.

Інга МІНДАЛЁВА.

ВЯЛІКІЯ ПЕРСПЕКТЫВЫ МАЛЕНЬКАГА ГОРАДА

На працягу гэтага года ў Беларусі плануецца стварыць 140 тыс. новых працоўных месцаў, і ў тым ліку 21 тыс. з іх — у малых гарадах, а каля 4 тысяч — у сельскай мясцовасці.

У выніку, як адзначыла прэс-скаратар Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Галіна Трафіменка, з улікам цяперашніх вакансій (іх колькасць зараз складае 45 тыс.), сёлета на айчынным рынку працы будзе прапанавана прыкладна 185 тыс. свабодных месцаў. Прычым гэта, мяркуючы ў міністэрстве, забяспечыць спрацаўладкаванне работнікаў, што атрымаць пад карачнін, прывядзе да прыросту паказчыкаў занятых у эканоміцы, а таксама дазволіць ліквідаваць звыш 5 працэнтаў месцаў са шkodнымі ўмовамі працы.

Сяргей ГРЫБ.

ПРАЗ ВОЗЕРА — НА МЯШКУ З САЛОМАЙ

Ганна Кітун, гаспадыня сядзібы «Свіцязянка», што знаходзіцца ў вёсцы Варонча Карэліцкага раёна, фантазёрка і вынаходніца. Чаго толькі варты зімовы атракцыён на мяхах з саломай! Сама прыдумала. Побач з яе сядзібай ёсць ладнае ляснае возера з гарыстымі берагамі. Прапанавала некай сваім гасцям з'ехаць на мяху з саломай з горкі на возера. Колькі было вясёлых валтузі, шуму ды смеху! Дарослыя людзі, мажыны кабет ды самавітыя мужчыны, нібы дзятва, куляліся з тых мяхоў ці праляталі куляй скрозь лядовую гладзь возера. Цяпер гэтыя катанні — адна з «фішак» «Свіцязянки». А падобных адметных вынаходніцтваў у гаспадыні хапае.

Узяць хоць бы яе кулінарныя каронныя «іскрыны». Толькі ў спадарыні Ганны можна пакаштаваць халаднік з «сакрэтам». Гатуецца ён на бярэзавым соку з дабаўленнем смятаны, часнаку, агурочнай травы. Дарэчы, са сваім адметным «сакрэтным» халадніком Ганна Кітун стала лаўрэатам міжнароднага фестывалю павольнага, або правільнага, харчавання, які праводзіцца ў Італіі.

З задавальненнем яе пастаяльцы смакуюць стравы, прыгатаваныя гаспадыняй на старадаўніх беларускіх рэцэптах. Гэта і «язык у вушак», і «мазі ў яйцах», і фаршыраваныя свінныя ножкі. А якая смаката бліны «па-цырынску» — пальчыкі абліжаш!

— Адкуль такія незвычайныя рэ-

цэпты? Дзе ж вы іх вычыталі? — пытаюся ў Ганны Іванаўны.

— Пачнём з таго, што я сама працавала ў сістэме грамадскага харчавання. Значыць, гатаваць умею. І люблю. Люблю прымаць гасцей. Для мяне вялікай праблемай няма — прыгатаваць розныя прысмакі на пяць, дзесяць, дваццаць ці болей гасцей. Успамінаю стравы, сакрэты якіх пераняла ў матулі і бабуні.

Таму, калі Ганна Іванаўна пайшла на пенсію, яе не напактала пацудзіць песімізму і роспачы. Яна цвёрда ведала, чым пачне займацца — аэктурызмам. Будзе прымаць аматараў вясковага адпачынку — сваіх і замежных. У поспеху задумагна бы ўжоўнёная. Побач з сучасным двухпавярховым кам-

фартабельным домам яны з мужам пачалі ствараць каларытны, непаўторны падворак. Пабудавалі ланку з парылляй і басейнам, бильярдную залу, селянскую хату з цаглянай печкай, лаўкамі, абразамі на покуці, драўлянымі ложкамі з матрацамі і падушкамі, напоўненымі духмяным сенам. Палавічкі на падлозе, коўдры, фіраначкі на вокнах — усё гэта зроблена рукамі самой гаспадыні, яе маці, яе бабуні, іншых вясковых майстрых. Для аматараў сельскай экзатыкі маецца спраўданае сенасховішча і нават будан (невялічкі шалашны домкі).

За тры гады існавання «Свіцязянка» справы наладзіліся надрачна. Жадаючых пагасцаваць, адпачыць у Ганны Іванаўны заўсёды хапае. Адно, што гаспадыня гасцінна, прыветная, любіць і ўмее належным чынам прыняць сваіх гасцей.

Ды яшчэ і мясціны вакол Варончы адметныя і прыгожыя. Лес, азёры. Дарэчы зусім недалёка адсюль знаходзіцца знакамітае, з такой любоўю апятае славутым Адамам Міцкевічам, возера Свіцязь. Адсюль і назва сядзібы.

Марыя ЖЫЛІНСКАЯ.
Фота аўтара.

ДАВЕР — У ЧАЦВЁРТЫ РАЗ

Старшынні Гродзенскага абласнога Савета дэпутатаў у чацвёрты раз выбраны Аркадзь Карпюц. На першай арганізацыйнай сесіі абласвета 25-га склікання яго кандыдатуру падтрымалі 57 дэпутатаў (галасоў «супраць» не было, адзін бюлетэнь падложная камісія прызнала несараўдны). Два дэпутаты адсутнічалі на сесіі па прычыне хваробы.

Намеснікам старшынні абласнога Савета дэпутатаў паўторна выбраны старшыня СВК «Абухава» Гродзенскага раёна Ілья Сянько. Акрамя яго, вопытны работнік у абласце маюць яшчэ 22 дэпутаты. Сярод іх — дырэктар школы-ліцэя № 1 г. Гродна Ганна Дулуб і генеральны дырэктар прадпрыемства «Гроднааблаўтатранс» Пётр Ткачюк, які вылучылі кандыдатуру Аркадзя Карпюца, адзначышы яго ўменне ствараць творчую абстаноўку ў рабоце дэпутацкага корпуса, дасягаць разумянага кампрамісу. У падтрымку Аркадзя Карпюца выказаўся і старшыня Гродзенскага аблвыканкама Уладзімір Саўчанка. Кіраўнік абласной выканаўчай улады прапанавана дэпутатам перадаць яго для разгляду і прыняцця мераў у падтрымку, якія былі ўзятыя выбаршчыкамі падчас перадавыбарнай кампаніі.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

НОВЫЯ ЛІДАРЫ

У Магілёве адбылася першая арганізацыйная сесія абласнога Савета дэпутатаў 25-га склікання. Старшынні абласвета абраны Уладзімір Панчохоў, які ўзначальваў яго і раней. Таксама на сесіі Магілёўскага абласвета абраны прэзідыум, зацверджаны шэсць пастаянных камісій і вызначаны іх старшынні.

Першыя сесіі прайшлі ва ўсіх раёнах і гарадах Магілёўшчыны. У 10 гарадскіх і раённых Саветах дэпутатаў абраны новыя кіраўнікі. Сярод іх нямяла людзей, якія працавалі ў структуры выканаўчай улады, у тым ліку і яе кіраўнікі. Старшынні Бабруйскага гарсавета стаў Міхаіл Бандаранка, які раней узначальваў Бабруйскае гарвыканкама, а апошнім часам займаў пасаду намесніка старшынні гарвыканкама. Новы старшыня і ў Быхаўскага райсавета: ім аднагоўна абраны Валерый Шкапюц, які да гэтага працаваў кіраўніком «вертыкалі» раёна. Кіраваць раённымі Саветамі прыйшлі і жанчыны. Напрыклад, у Хоцімскага райсавета ўзначаліла Святлана Шуленка, якая да гэтага працавала на пасадзе старшынні Батаеўскага сельскага Савета. У Чэрыкаве Саветам будзе кіраваць Наталія Гатоўчык, якая ўзначальвала аддзел зямельных рэсурсаў райвыканкама... На новы тэрмін пераабраны старшыня Магілёўскага гарсавета Валерый Свістунюк.

Алена КАЗЛОВА.

ПЕРАВАГА ВОПЫТУ НАД МАЛАДОСЦЮ

На першай сесіі абласнога Савета 25-га склікання старшынні Брэсцкага абласнога Савета дэпутаты выбралі Сяргея Ашмянцава. Да гэтага Сяргей Дзмітрывіч працаваў намеснікам старшынні аблвыканкама. Намеснікам старшынні Савета стаў Іван Пацоўскі, які працуе кіраўніком упраўлення Нацыянальнага банка па Брэсцкай вобласці. Сесія таксама сфарміравала пяць пастаянных дэпутацкіх камісій і прэзідыум абласвета.

Мандатная камісія прызнала паўнамоцтвы ўсіх 60 абраных дэпутатаў. У дакладзе мандатнай камісіі прагучала статыстыка, якая характарызуе асабовы склад новага выбарнага органа прадстаўнічай улады. 26 дэпутатаў працуюць у прамысловасці, транспарце, гандлі, сем — у сельскай гаспадарцы, дзевяць — у адукацыі, чатыры — у галіне аховы здароўя, чатыры — у праваахоўных органах і вайсковых часцях, сем — у іншых галінах. На гэты раз абласныя дэпутатамі сталі ўсяго дзевяць жанчыны. Большасць членаў абласнога Савета — 32 чалавекі — маюць узрост ад 50 да 60 гадоў, да 40 гадоў — шасцёра дэпутатаў.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

100 «КВАДРАТАЎ» НА СЯМ'Ю

Катэдж пад Мінскам можна не толькі выйграць у латарэю, а і атрымаць за сумленную працу

Перад гэтай камандзіроўкай краем вока ўбачыў, як па тэлевізары зноў круцілі рэкламу чарговага розыгрышу выдмай латарэі. Абяцалі некалькім шчасліўцам па аўтамабілю, а самому ўдальчаву — вялікі дом пад Мінскам. А што — сапраўдныя маракожна гараджаніна, заціснутага ў бетонныя сцены ўласнай кватэры побач з сотнямі такіх жа жыхаранец — унікальных кісламалочны прадукт, які чымосьці нагадвае ражанку. Знайсці яго можна на палях сталічных крамаў, паколькі прыскіры з «Гастэлаўскага» пастаяльцоўца ў тры дзесяткі гандлёвых кропак.

Для ўтрымання жывёлы ствараюць самыя спрыяльныя ўмовы — адбываецца рэканструкцыя фермы. Пасля правядзення тут усяго комплексу работ каровы будуць «абслугоўвацца» ў сучаснай даўняй зале, якой раней нам даводзілася бачыць толькі па тэлевізары. Новыя тэхналогіі дазваляюць скараціць штат — плануецца, што на новай ферме з 400 каровамі будзе спраўляцца ўсяго тры дзяркі.

Усе вытворчыя поспехі «Гастэлаўскага» — гэта свеаеаблівя «цагліны», з якіх складаецца дабрабыт работнікаў. Людзі атрымліваюць грошы ў залежнасці ад канкрэтных вынікаў працы. Летасі ў сярэднім на гаспадарцы заробак перавысіў паўмільёна рублёў. У механізатары і жылёвабуду «па годзе» атрымалася па 700 тыс. рублёў і больш. Хто як працаваў — тое і зарабіў. Камфартабельнае

жыллё і прыстойны заробак — гэта, бадай, асноўныя ўмовы прывабнасці працоўнага месца.

— Мінск адцягвае кадры на сябе, — лічыць старшыня ААТ «Гастэлаўскае» Андрэй Някрэвіч. — Гэтакім спрыяе блізкае размяшчэнне сталіцы — там, як і лічыць пэўная частка людзей, больш спрыяльныя ўмовы (першы за ўсё гэта датычыцца, зразумела, заробку). Таму адзіны шлях развіцця гаспадарні, яго будучыня, перспектыва — гэта будаўніцтва жылля. Прычым жыллё павінна адпавядаць самым сучасным патрабаванням. Дарэчы, менавіта такое мы і ўзводзім — чатырохпавярхны катэдж агульнай плошчай больш чым 100 «квадратаў». Думаю, што для сяродняй самі такая прапанова будзе, што называецца, за шчасце. Будзем шмат — за тры апошнія гады ўзялі 25 дамоў сядзібнага тыпу. Зараз вядуцца работы па пяці аднакватэрных і аднаму двухкватэрнаму катэджам. У хуткім часе плануем закладваць яшчэ пяць дамоў у вёсцы Ураджайная. Выбіраем самыя прыярытэтыя праекты, каб не сорамна было прапанаваць жыллё сваім работнікам.

Застаецца дадаць адну, на мой погляд, вельмі важную дэталю: кіраўнік «Гастэлаўскага» Андрэй Някрэвіч быў абраны дэпутатам Мінскага абласнога Савета. Сваю грамадскую пасаду Андрэй Юзэфавіч лічыць не менш сур'ёзнай і адказнай, паколькі, як ён кажа, людзі асэнсавана зрабілі свой выбар і нельга іх расчароваць.

Мікалай ЛІТВАЊА.
Мінскі раён.

АДНО АКНО

БЕЗ ВАЛАКІТЫ

І З ДАКЛАДНАСЦЮ ДА САНТЫМЕТРА

Год таму мы ўжо расказвалі аб Гродзенскім агенстве па дзяржаўнай рэгістрацыі і зямельным кадастры, якое стала адным з першапходаўцаў у прымяненні на практыцы прынцыпу «адна акна». Днямі наш карэспандэнт зноў накіраваўся на прадпрыемства, каб даведацца, як удасканальваецца гэта сістэма і якія пытанні застаюцца нявырашанымі.

Колькасць зваротаў у агенства пастаянна павялічваецца, і таму з памяшканнямі тут даволі праблематычна. Для прыёму грамадзян па сваёй ініцыятыве пераабсталявалі нават кабінет, які раней з'яўляўся актывай залай. Сёння там рэальна працуе «адна акно» па пытаннях інвентарызацыі і рэгістрацыі нерухомай маёмасці, а таксама неабходную кансультацыю і тут жа звярнуцца ў адну з шасці кабінат да рэгістратара. І ў гэтым жа памяшканні выдзе прыём інжынер, які вырашае пытанні па вырабу тэхнічнага папярта.

— Кансультацыі ў нас бясплатныя, — расказвае кансультант Іна Саланевіч. — У асноўным людзі звяртаюцца па пытаннях рэгістрацыі праваў на кватэру, дом у сельскай мясцовасці, садовы ўчастак, гараж. Спрабум разабрацца, у чым сутнасць праблемы, тлумачым, якія патрэбныя дакументы. Калі ў чалавека усё неабходнае ёсць, то ён адразу ж звяртаецца да рэгістратара.

— З шасці гадзін раніцы да нас ужо даўно нікто чаргу не займае, людзі, мяркуючы па іх настрою, не прыгнечаны нейкай валакітай, — гаворыць рэгістратар Людміла Клячкоўская. — За чатыры гадзіны, што я праводжу штодзённа ў гэтым кабінете, з заявамі прыходзіць кліентаў восем—дзясць. І калі чалавеку тлумачыш, што яму неабходна падаць толькі гэты (усё астатняе я буду збіраць самастойна), а затым зборач гэты дакумент, то ён вельмі гэтым задаволены.

— А вы?

— Документабарот, канешне, павялічыўся, трэба дасылаць заплыты ў розныя арганізацыі, сачыць за тэрмінамі адказаў. Пакуль пераважаюць звычайныя пісьмы, але спадзяюся, што ў горадзе і вобласці будзе сфарміравана адзіная электронная база даных на ўсе службы, якія працуюць у кантакце з нашым прадпрыемствам.

А якіх кліентаў? На думку жыхаркі Гродна Алены Садаўнічэнай прынцып «адна акна» і сапраўды дзейнічае: «Прыходжу сюды не ўпершыню і ў параўнанні з іншымі арганізацыямі, куды даводзілася звяртацца, тут адчуваеш сябе больш зручна. Працуюць вельмі аператыўна (выпіску з рэгістрацыйнай кнігі сёння зрабілі на працягу дзясці хвілін) і, што не менш важна, вельмі».

Летася ў агенстве прынялі больш за трыста тысяч заяў па пытаннях, звязаных з інвентарызацыяй, рэгістрацыяй, адзінкай і выдчай даведак аб наяўнасці альбо адсутнасці нерухомай маёмасці — прыкладна ў паўтара раза больш, чым за папярэдні год. З чым звязаныя такія рост?

— Будучае больш жылля — індывідуальным спосабам, і за кошт дзяржаўных капукладанняў. Людзі паляпшаюць свае жыллёвыя ўмовы — больш кватэр прадаецца, куліяецца, мянецца. Адпаведна ўзрастае і попыт на нашы паслугі. Акрамя таго, прадпрыемствы ставяць на баланс сваю раней няўлічаную нерухомаць, — тлумачыць дырэктар Гродзенскага агенства па дзяржаўнай рэгістрацыі і зямельнаму кадастру Васіль Гундар.

— Але ў сувязі з ростам заявак якасць іх выканання не пагоршылася. Заканадаўствам вызначаны і кошт нашых паслуг (расцэнкі, дарэчы, не мяняюцца з 2004 года), і тэрміны іх выканання. Скажам, пры выкананні комплексу работ па ўстанавленню межаў і выдчы дакумента аб дзяржаўнай рэгістрацыі на зямельны ўчастак інстытуту «Гіпразем» даецца месяц, землеўпарадкавальнай службе — трынаццаць дзён, а нам — сем. Атрымліваецца адзін месяц і дваццаць дзён. Канешне, тэрмін невялікі, але і работа выконваецца якасна. На выданне выпіскі для з'яўлення з нерухомай маёмасцю вызначаны тры дні. Пры дзяржаўнай рэгістрацыі — сем дзён, а калі патрабуюцца дадатковыя заплыты (у выкананні, сельскай Саветы і г.д.), то максімальны тэрмін складае чатырнаццаць дзён.

Для таго, каб і пры значным павелічэнні колькасці зваротаў грамадзян строга прытрымлівацца гэтых тэрмінаў, мы пастаянна ўзмацняем сваю матэрыяльную базу. Да прыкладу, у мінулым годзе для галаўнога прадпрыемства, нашых філіялаў і бюро ў раёнах вобласці набылі 60 камп'ютараў. Калі раней асноўным інструментам была звычайная рулетка, то цяпер мае 20 лазерных дальнамернаў з дакладнасцю вымярэння да сантыметра. Акрамя таго, нашы філіялы атрымалі пяць аўтамабіляў, каб заказчыкі не прадастаўлялі свой транспарт. Апошнім часам у шэрагу філіялаў і бюро праведзены рамонт і створаны дастойныя ўмовы для прыёму грамадзян. Акрамя Дзятлава, дзе чатыры спецыялісты і архіў месціцца ўсяго на 28 квадратных метрах плошчы. Спдзяюся, што нармальнае памяшканне будзе і там: мы гатовы зрабіць рамонт, аплываць арэнду.

Для зручнасці кліентаў у Гродне і ў пяці філіялах у штат введзены кансультанты — гэта лепшыя спецыялісты з юрыдычнай адукацыяй, якія дадуць парад па любым пытанню рэгістрацыі і тэхнічнай інвентарызацыі нерухомай маёмасці. Ды і ў бюро, дзе такой пасады няма, з 8 да 20 гадзін (без перапынку) чалавек заўсёды сустрачае і пракамультуе наш работнік. Да таго ж, мы заключылі дагавор з «Белтэлекам»: па нумары 090 можна атрымаць інфармацыю аб нашых паслугах, рэжыме работы, прывітаць кіраўнікоў, кантактаваць тэлефонам. Гэтыя і іншыя звесткі будучы прапанаваны на плясменнай панелі, якая ўжо ўстаноўлена і неўзабаве пачне сустракаць кліентаў адразу ж на ўваходзе ў агенства.

Хачу падкрэсліць, што прынцып «адна акна» — гэта не нейкая раз і назаўсёды вызначаная схема, а механізм, які пастаянна развіваецца і ўдасканальваецца. Спачатку мы ўзаемадзейнічалі ў гэтым накірунку з інстытутам «Гіпразем» і абласной землеўпарадкавальнай службай, а потым пайшлі далей. У прыватнасці, па прынцыпу «адна акна» цяпер працуем і з натарыяльнымі канторамі. Чалавек які хоча аформіць спадчыну, прадаць жылы дом, падарыць кватэру, прыходзіць, не звяртаючыся да нас, у натарыяльную кантору і па ся заплыты мы ўстаноўлены заканадаўствам тэрмін (14 дзён) даправаляем неабходную выпіску для афармлення зделкі.

Калі грамадзянін жадае стаць у чаргу на паліцэйнае жыллёвыя ўмоў, то ён зноў жа не ідзе да нас, а звяртаецца ў раённую адміністрацыю. Атрымаўшы заплыты, мы ў дзясцідзённы тэрмін прадастаўляем даведкі аб адсутнасці альбо наяўнасці жылля.

Альбо такая сітуацыя. Жыхар вобласці вырашыў атрымаць ільготны крэдыт у ААБ «Беларусбанк». Ён звяртаецца туды, а банк электроннай поштай дэрыслае нам заплыты аб наяўнасці альбо адсутнасці ў гэтага чалавека нерухомай маёмасці. У банку ёсць мой завераны электронны подліс, і на працягу пяці дзён мы, таксама ў электронным выглядзе, прадастаўляем неабходную інфармацыю.

Такім чынам, ідзём і на фінансавыя затраты, і на арганізацыйныя навічкі, каб забяспечыць хуткае і якаснае выкананне заявак. Аднак справа не толькі ў тэхнічным аснашчэнні, але і ў чалавечым фактары. З тымі супрацоўнікамі, хто няўжывае ставіцца да кліентаў, дазваляе сабе грубасць, мы развітаваемся.

— А па якіх пытаннях звяртаюцца ў вашу службу вясцоўцы і які арганізавана работа з іх зваротамі?

— Калі раней да нас звярталіся ў асноўным па пытаннях размяшчэння ў сельскай мясцовасці аб'ектаў нерухомай маёмасці (жылля дамы, кватэры, пабудовы, гаражы, дачы), то цяпер галоўнае — зямля. Справа ў тым, што зусім невялікая частка вясковых дамоў на сёння мае праваўстанавіваючыя дакументы на зямлю, таму наперадзе — не пачаты край работы ў гэтым накірунку.

За зваротамі вясцоўцаў мы працуем так, што іны, лічу, не пакрыўджаны. У сельскай мясцовасці па ўсяму комплексу пытанню (у тым ліку звязаных і з нашымі паслугамі) прыём людзей вядуць работнікі землеўпарадкавальных службаў. Па заверанай сельскім Саветам даверанасці яны маюць права ад імя грамадзяніна падаць заяву і ў нашу арганізацыю. Устаноўлены графік прыёму, уся неабходная інфармацыя размяшчана ў будынках сельвыканкамаў на спецыяльных стэндах.

Паводле слоў Васіля Гундара, асноўная задача агенства — стварыць адзіны дзяржаўны рэестр нерухомай маёмасці. Рэгістрацыя нерухомай дзяржаўнай прадпрыемстваў і арганізацый павінна была завяршыцца ў мінулым годзе, аднак па аб'ектыўных і суб'ектыўных прычынах у вобласці гэта работа выканана ўсяго на 20 працэнтаў (а ў некаторых іншых рэгіёнах распублікі — і таго менш). Асабліва шмат незарэгістраваных аб'ектаў у сельскагапрадпрыемствах, ва ўстановах адукацыі і медыцыны. Выкананне гэтай работы будзе прадоўжана на два гады, уся нерухомаць павінна быць улічана, паколькі гэта звязана з падаткамі і, адпаведна, павышэннем дабрабыту нашай краіны.

У ліку першачарговых задач — стварэнне адзінай камп'ютарнай базы даных для ўсіх арганізацый, якія звязаны з інвентарызацыяй і рэгістрацыяй нерухомай маёмасці і зямельных участкаў.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ДЫСКУСІЙНАЯ ТРЫБУНА

У студзені Прэзідэнт Беларусі падпісаў Указ «Аб вышэйшнім ролі органаў мясцовага кіравання і самакіравання ў вырашэнні пытанняў жыццезабеспячэння насельніцтва».

Як паўплывае з'яўленне гэтага документа на далейшую дзейнасць Саветаў прыватнага з'ява, а таксама на іх узэмаадносінны з выканаўчай уладай? На гэтыя і іншыя пытанні адкажае сакратар Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў Мікалай ЛАЗАВІК і старшыня Браслаўскага раённага Савета дэпутатаў Раман ЖУРНЯ.

Мікалай ЛАЗАВІК: «Часам сельскі ці пасялковы Савет вынаходзіць веласіпед...»

— Як вы ацэньваеце паўнамоцтвы, якія маюць сёння мясцовыя Саветы розных узроўняў?

— Выказанне пра тое, што сёння мясцовым Саветам не хапае паўнамоцтваў, абсалютна не адпавядае сапраўднасці. Заканадаўства Беларусі, якое дазваляе мясцоваму кіраванню і самакіраванню, дае органам мясцовай улады больш чым дастаткова праваў. Асноўная ж праблема, якая стаіць перад органамі мясцовай улады, — гэта дысбаланс паміж правамі і абавязкамі з аднаго боку і матэрыяльнымі і фінансавымі рэсурсамі, якія яны маюць для рэалізацыі сваіх праваў і абавязкаў, з другога.

Указ Прэзідэнта ў некаторых ступені закліканы ўсталяваць дадзены дысбаланс. Органам мясцовага кіравання і самакіравання даюцца дадатковыя фінансавыя магчымасці для таго, каб яны маглі больш эфектыўна

на выконваць ускладненыя на іх функцыі. У прыватнасці, за Саветамі прыватнага з'ява ўмяшчаюцца ўзроўню за маюць шэраг падаткаў, даходаў, збораў і пошлін.

— Указ рэкамендуе Савету Рэспублікі Нацыянальнага сходу ўтварыць Савет па ўзаемадзеянню органаў мясцовага самакіравання. Якой павінна быць гэтая структура?

— Сёння сістэма Саветаў у Беларусі не мае вертыкальнай іерархіі. Гэта значыць, Саветы вышэйшай узроўню не з'яўляюцца «начальнікамі» для ніжэйшых. Канешне, рашэнні абласнога Савета распаўсюджваюцца на тэрыторыю ўсёй вобласці і іх абавязаны выконваць раённыя, гарадскія, пасялковыя і сельскія Саветы, якія існуюць на тэрыторыі вобласці. Але даваць непасрэдна нейкія ўказанні Саветам, умяшчаючы іх паўсядзённую дзейнасць абласных Саветаў не маюць права. Такім чынам Саветы з'яўляюцца дастаткова самастойнымі ў вырашэнні мясцовых пытанняў.

Аднак такая самастойнасць мае адмоўны бок. Часам у нейкім раёне сельскі ці пасялковы Савет вынаходзіць веласіпед, які ўжо даўно вынайдзены ў суседнім раёне. Гэта значыць спрабуе знайсці падыходы да вырашэння нейкіх сацыяльных пытанняў, а ў суседнім раёне яны ўжо знойдзены. І павінен быць нейкі орган, які б скаардынаваў дзейнасць усіх мясцовых Саветаў.

— Мясцовыя Саветы маюць права прызначаць мясцовыя рэферэндумы. Чаму, на ваш погляд, за ўсю гісторыю незалежнай Беларусі ніводнага рэферэндуму прызначана не было?

— Такое права Саветы маюць. Іншая справа, наколькі рэальна гэтае права выкарыстаць рэферэндумы для вырашэння нейкіх мясцовых пытанняў. Справа ў тым, што мясцовыя пытанні могуць вырашыць сесія Савета, выканаўчы камітэт. Пра гэтым для вывучэння грамадскай думкі яны могуць праводзіць сходы грамадзян на туры і органы мясцовай улады, які накіраванне апошнім інфармацыйных запісак з аналізам сітуацыі аб рабоце са зваротамі грамадзян на іх тэрыторыі.

Мікаіл Вавула паведаміў, што, у прыватнасці, дзякуючы такім кантактам расце юрыдычна адукаванасць наймальнікіў — кіраўнікоў мясцовых прадпрыемстваў, устаноў, арганізацый, якія нярэдка парушаюць працоўныя правы людзей з-за няведання таго ці іншага закона.

Чатыры пятыя ўсіх зваротаў у пракуратуру прызнаны неабгрунтаванымі па розных прычынах. А асноўная з іх — прызнанне неправамернасці пазіцыі аўтары пільмаў, скаргаў.

Чаму так здараецца? Людзі проста не знаёмы са зместам нарматыўных актаў, не ведаюць сваіх правоў і абавязкаў. У выніку трэць зваротаў была накіравана ў іншыя дзяржаўныя органы адпаведнасці з іх кампетэнцыяй.

Карыснай справай, лічыць Мікаіл Вавула, маглі б стаць выданне масавым тыражом неадрагі юрыдычных даведнікаў, напісаных даходлівай мовай і прызначаных як для работнікаў сельскай гаспадаркі, так і іх наведвальнікаў. Варта было б выкананам разам з пракурорамі падумаць над стварэннем на месцах сеткі даступнай юрыдычнай кансультацыі: дзе за прымальную аплату, дзе бясплатна, на грамадскіх пачатках. Далёка ж не кожны ў вёсцы ці нават у райцэнтры здольны апаціць нятаннае паслугі адваката. А павышэнне юрыдычнай адукаванасці — гэта катэгорыя і праваявая, і сацыяльная, і эканамічная.

Мікаіл Вавула паведаміў, што працэсы дэбюракратызавання зацранулі і органы пракуратуры. Так, летас за фармалізм і валакучы працэсы прыёму грамадзян і дрэнную работу са зваротамі быў вызвалены з пасады пракурор Астравецкага раёна. За дзевяць месяцаў мінулага года ён прыняў толькі 8 з 216 грамадзян, якія звярнуліся ў раённую пракуратуру. У адпаведнасці з дырэктывай ацэнка падобных фактаў і з'яў будзе яшчэ больш жорсткай.

Леанід ТУГАРЫН.

ПРАВЫ САВЕТАЎ

Раман ЖУРНЯ: «Ёсць тэндэнцыя забыць выдзеліць грошы...»

сваёй тэрыторыі, пасля якіх ужо больш уважана, з улікам меркавання насельніцтва, падыходзіць да вырашэння таго ці іншага пытання.

А рэферэндум як форма мясцовай дэмакратыі можа выкарыстоўвацца ў тых выпадках, калі праваў і паўнамоцтваў Саветаў і выканаўчых камітэтаў не хапае для вырашэння нейкіх пытанняў.

Рэферэндум — даволі дарагое мерапрыемства. Неабходна сфарміраваць камісію для правядзення рэферэндуму, вырабіць бюлетэны, арганізаваць агітацыйную кампанію, потым правесці галасаванне. Такім чынам, матэрыяльныя затраты значна большыя, чым затраты на арганізацыю сесіі ці пасяджэння выканкама. Напэўна, таму яшчэ ў нас рэферэндумы і не праводзіліся. Ды і ў нас яшчэ не ўзнікала вялікіх канфліктаў паміж органамі мясцовага кіравання і самакіравання з аднаго боку і насельніцтвам з другога.

Насельніцтва ў асноўным верыць у аб'ектыўнасць гэтых структур і ў тое, што яны даюць дастаткова адэкватна адлюстроўваюць меркаванне насельніцтва. Калі гэтага не будзе, напэўна, насельніцтва само пачне ініцыяваць мясцовыя рэферэндумы.

— Падчас сёлетніх зваротаў у мясцовыя Саветы ў большасці сельсаведаў былі толькі адзін кандыдат, у многіх раённых Саветах звароты былі амаль безальтэрнатывымі. Як вы ацэньваеце дадзеныя сітуацыю? Ці можа яна, на ваш погляд, змяніцца ў бліжэйшай будучыні?

— Мясцовыя Саветы дэпутатаў гэтага узроўню ў першую чаргу займаюцца гаспадарчымі, сацыяльна-бытавымі пытаннямі. Гэта не палітычныя органы. Таму, напэўна, жаданне нашых палітычных актывістаў удзельнічаць у гэтай паўсядзёнай рабоце не з'яўляецца вялікім.

Больш эфектыўна і эфектна можна рэалізаваць палітычны патэнцыял на больш высокім тэрытарыяльным узроўні Саветаў. У абласных Саветах і Мінскай гарадскім. Тут канцэнтрацыя значна вышэйшая. Бо гэтыя Саветы вырашаюць не толькі чыста гаспадарчыя пытанні, але і некаторыя палітычныя. Таму для партыйных актывістаў дадзеныя мандаты з'яўляюцца больш прыцягальнымі.

МЕРКАВАННЕ

Як паказвае сусветная практыка, у індустрыяльна развітых краінах колькасць сельскага насельніцтва вагаецца ў межах дзесяці працентаў, у тым, што ў нас многія вёскі дажываюць свой век, няма нічога надзвычайнага.

У многіх раёнах шмат населеных пунктаў, дзе налічваецца ад 5 да 50 двараў. Жывуць у іх, як правіла, пенсіянеры і ніякай інфраструктуры там няма. Раз на тыдзень аўталаўка прывязе прадукты ды зазірнуць паштальён з сацыяльным работнікам. Памірыць старыя — праблема сама сабой знікне. І гэта натуральны працэс.

З цягам часу, відавочна, сельскае жыццё будзе, у асноўным, канцэнтравацца ў аграпрадках і буіных пасёлках. Але і ў многіх адносна вялікіх вёсках перспектывы на развіццё дастаткова слабыя.

Вось, напрыклад, Вялікія Круговічы Ганцавіцкага раёна. Сама назва гаворыць, што вёска невялікая, тым больш што ў некалькіх кіламетрах знаходзіцца і Малыя Круговічы. Калі ў вёсцы 345 двараў і 829 жыхароў, то гэта ўжо прыкметны населены пункт. У Вялікіх Круговічах ёсць усё: тры магазіны, клуб, бібліятэка, кафэ, школа, пошта, амбулаторыя і нават пажарная частка. Ды і пенсіянеры параўнальна з іншымі вёскамі не вельмі многа — усёго 207 чалавек. Здавалася б, Вялікія Круговічы павінны квітнець і развівацца...

Але выйшла так, што вёска не атрымала статус аграпрадкі і не стала цэнтрам СВК «Крышылавічы», хоць па ўсіх пара-

ЗЕМЕЛЬНЫ ВОПРОС

ПРОДАЖА НЕДВИЖИМОСТИ — ВМЕСТЕ С УЧАСТКАМИ

НА ВОПРОСЫ ЧИТАТЕЛЕЙ ГАЗЕТЫ ОТВЕЧАЕТ ЗАМЕСТИТЕЛЬ ПРЕДСЕДЕЛЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО КОМИТЕТА ПО ИМУЩЕСТВУ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ АНДРЕЙ ГАВ.

— В июле 2001 года купила дом вместе с хозяйственными строениями в деревне Ижа Вилейского района. В то время при продаже дома не требовалось выкупа земельного участка. Хозяйка дома умерла еще в 2000 году (предварительно она оформила участок в сельском Совете). В наследство на недвижимость вступил ее сын, у которого я и купила дом (бывший собственник проживает сейчас в Латвийской Республике). Предварительно хозяйкой дома в то время участок был оформлен в сельском Совете. В настоящее время я проживаю в этом доме и желаю выкупить земельный участок, где стоит дом, хозяйственные строения и находится приусадебный надел. Как правильно выкупить земельный участок? Анна БАКВЕВИЧ, Минская область.

— Для решения земельного вопроса Анне Бакевич необходимо обратиться в местную землеустроительную службу вместе со всеми имеющимися документами, а также со всеми сведениями по земельному участку. На-

— Падчас сёлетніх зваротаў на 36 месцаў у раённы Савета прэтэндавала 37 кандыдатаў. Як вы ацэньваеце сітуацыю, калі толькі па адной акрузе былі альтэрнатывы?

— Канешне, альтэрнатыва — гэта добра. Але партыі ці нейкія рухі ініцыятывы не праявілі, сваіх кандыдатаў не вылучалі.

— Вы з'яўляецеся старшынёй Браслаўскага раённага Савета ўжо чацвёртае скліканне. Ці можаце прыгадаць выпадкі, калі Савету і райвыканкаму не ўдалося прайсці да згоды па нейкаму пытанню?

— Напрыклад, на пачатку маёй працы ў якасці старшыні райвыканкам вырашаў праблему будынак былых дзіцячых ясляў ка-мерсанту. Райвыканкам падрыхтаваў неабходныя дакументы, вынес пытанне на сесію Савета. Аднак дэпутаты адхілілі гэтае рашэнне.

Канешне, такія выпадкі — рэдкасць, і найперш таму, што пытанні здаюцца на стадыі падрыхтоўкі. Аднак складаецца ўражанне, што Савет аўтаматычна ўсе рашэнні выканкама ўхваляе. Гэта зусім не так.

— Як вы ацэньваеце Указ Прэзідэнта Беларусі «Аб павышэнні ролі органаў мясцовага кіравання і самакіравання ў вырашэнні пытанняў жыццезабеспячэння насельніцтва»?

— Вельмі добра, што пытанні развіцця мясцовых Саветаў разглядаюцца на самым высокім узроўні. Указ, на мой погляд, з'яўляецца адным з крокаў па развіццю мясцовых органаў улады.

Напрыклад, раней мяне турбавала такое пытанне. У жыхароў вёска сельскага Савета (які пасля абрання становіцца адначасова старшынёй сельвыканкама) мог памерці. Неабходна быць іншая. Згодна з заканадаўствам, новым старшынёй можа стаць толькі дэпутат сельскага Савета. Але сярэд дэпутатаў, магчыма, няма з каго выбіраць. Бо па сваіх дзелавых якасцях не падыходзяць... Згодна з заканадаўствам, працедура выбараў новага дэпутата цягнулася тры месяцы.

А як гэтыя тры месяцы сельвыканкаму вырашаць праблему жыхароў? Цяпер Указам дакладна вызначана, што старшыня райвыканкама можа прызначыць выканаўчага абавязкі старшыні сельвыканкама да таго часу, пакуль будзе вырашаны пытанні па закону выбарнаму новага старшыні.

— Падчас сёлетніх зваротаў у мясцовыя Саветы ў большасці сельсаведаў былі толькі адзін кандыдат, у многіх раённых Саветах звароты былі амаль безальтэрнатывымі. Як вы ацэньваеце дадзеныя сітуацыю? Ці можа яна, на ваш погляд, змяніцца ў бліжэйшай будучыні?

— Мясцовыя Саветы дэпутатаў гэтага узроўню ў першую чаргу займаюцца гаспадарчымі, сацыяльна-бытавымі пытаннямі. Гэта не палітычныя органы. Таму, напэўна, жаданне нашых палітычных актывістаў удзельнічаць у гэтай паўсядзёнай рабоце не з'яўляецца вялікім.

Больш эфектыўна і эфектна можна рэалізаваць палітычны патэнцыял на больш высокім тэрытарыяльным узроўні Саветаў. У абласных Саветах і Мінскай гарадскім. Тут канцэнтрацыя значна вышэйшая. Бо гэтыя Саветы вырашаюць не толькі чыста гаспадарчыя пытанні, але і некаторыя палітычныя. Таму для партыйных актывістаў дадзеныя мандаты з'яўляюцца больш прыцягальнымі.

— Падчас сёлетніх зваротаў у мясцовыя Саветы ў большасці сельсаведаў былі толькі адзін кандыдат, у многіх раённых Саветах звароты былі амаль безальтэрнатывымі. Як вы ацэньваеце дадзеныя сітуацыю? Ці можа яна, на ваш погляд, змяніцца ў бліжэйшай будучыні?

— Мясцовыя Саветы дэпутатаў гэтага узроўню ў першую чаргу займаюцца гаспадарчымі, сацыяльна-бытавымі пытаннямі. Гэта не палітычныя органы. Таму, напэўна, жаданне нашых палітычных актывістаў удзельнічаць у гэтай паўсядзёнай рабоце не з'яўляецца вялікім.

Больш эфектыўна і эфектна можна рэалізаваць палітычны патэнцыял на больш высокім тэрытарыяльным узроўні Саветаў. У абласных Саветах і Мінскай гарадскім. Тут канцэнтрацыя значна вышэйшая. Бо гэтыя Саветы вырашаюць не толькі чыста гаспадарчыя пытанні, але і некаторыя палітычныя. Таму для партыйных актывістаў дадзеныя мандаты з'яўляюцца больш прыцягальнымі.

ЖЫВІ, НЕ ПАМІРАЙ...

метрах магла на гэты прэтэндаваць. І такі стан справы наклаў на яго свой адбітак — вёска стала «перыферыянай». Але справа не толькі ў гэтым.

Сёння ў Вялікіх Круговічах узведзены пяць домікаў адпаведна з дзяржаўнай праграмай, і яны стаяць насуспраць развалінаў цаглянага завода, які ў свой час працаваў. Некалі гэта прадпрыемства, які і мясцовы калгас, забяспечвала людзей работай. Цяпер жа ў насельніцтва пэўныя праблемы з працай. Моладзь, у асноўным, выязджае ў пошуках яе за межы раёна — бліжэй да сталіцы, а тут, на месцы, рабочыя рукі запатрабаваны, найперш, у ляснішце, сельгаскааператыве ды школе, але гэтага мала, каб у вёсцы жыццё вірвала.

— У Вялікіх Круговічах ёсць абсалютна ўсе ўмовы для жыцця, і калі б была вырашана праблема з рабочымі месцамі, то не ўзнікла б і сур'ёзных пытанняў, — лічыць старшыня Агарэвіцкага сельскага Савета Валянціна Супрун. — На маю думку, многае залежыць ад развіцця гаспадаркі. Калі СВК будзе мець перспектывы, то гэта дад'ецца і на Вялікіх Круговічах.

Такіх вёсак, якія «завіслі» паміж аграпрадкам і адміраючымі населенымі пунктамі, у нас многа, адносна іх таксама недаходна рабіць нейкія захады. Для пачатку — даць людзям работу, пашырыць вытворчую базу, спрыяць развіццю невялікіх прадпрыемстваў... Інакш Вялікія Круговічы з цягам часу таксама ператворыцца ў... малыя.

Сяргей КУЗНЯЦОЎ.

ДАЧАКАЛІСЯ

Замест ФАПа ў Хмелеве з'явілася амбулаторыя

На афіцыйнае адкрыццё новай амбулаторыі сабралися шмат хмелеўцаў, прыйшлі нават старшакласнікі са сваімі настаўнікамі з сярэдняй школы. Побач з юнымі вяскоўцамі стаялі жанчыны пераважна пенсійнага ўзросту — тыя, каму медыцынская ўстанова найбольш патрэбна. Адна з іх аказалася браслаўчанкай, якая прыехала даглядаць хворую сястру. Вядома, цяпер будзе лепей, калі на месцы ёсць доктар і не трэба везці хворую на прыём у райцэнтр.

Марыя Фёдаруна Вегера, былая загадчыца пошты, таксама рада, што медыцына становіцца бліжэй да вяскоўцаў у іх асобна ўз'яўляюцца аграрары. Яшчэ пенсіянеркі амаль у адзін голас выказвалі задавальненне тым, што ў новай установе застаецца працаваць былая загадчыца і ФАПа Людміла Макарэвіч. Людміла Александрэна ўсёго чатыры гады ў Хмелеве, а тутэйшым жыхары ацанілі яе за чупасць, спагаду, прафесійналізм. «Дзяўчэн нашай Александрэны, — гаварылі кабеты, — яшчэ ні адзін урач у раённай паліклініцы не папраў!».

Людміла Макарэвіч будзе працаваць тут па сваёй ранейшай і любімай спецыяльнасці — акушэркай. А загадчыкам новай амбулаторыі прызначаны Віктар Санюк, урач раённага тэрытарыяльнага медыцынскага аб'яднання. Фактычна з сярэдзіны студзеня новая вясковая ўстанова ахоўвае здароўе прымая хворых. Раней у Хмелеве Жабінкаўскага раёна быў ФАП, які месціўся ў прыстававым будынку. Але з атрыманнем летас вёскай статус аграпрадкі тут пастала пытанне аб адкрыцці ўрачэбнай амбулаторыі. Пад пампашчаным вызначылі другі паверх гандлёвага цэнтара. Тут праводзілі капітальны рамонт за сродкі раённага бюджэту, аснасцілі кабінеты новым абсталяваннем. На гэты пайшоў аб'ём тэхстот мільняў рублёў.

Новая амбулаторыя мае прасторыя пакоі для прыёму пашыентаў, працэдуру, лабараторыю, фізкабінет, палату для дэнажына стаяцянара, атчэны кіёск. Не кожная гарадская паліклініка можа пахваліцца такім пампашчаным. Віктар Санюк паказвае сваю гаспадарку: новыны кардыграф дазваляе кантраляваць стан сардэчнай дзейнасці пашыента. У штаце ёсць лабарант, значыць, за элементарнымі аналізамі не спатрэбіцца ехаць у раён. Два ложкі дэнажына стаяцянара гавоў, каб прыняць тых, хто мае працэдуру ў кропельніцы, фізіяпрацэдурах. Віктар Александрэвіч ездзіць на работу з горада, ён часовы чалавек на гэтай пасадзе. А недзе з пачатку восені ў Хмелева атрымае прызначэнне пашыентаўны доктар, хутчэй за ўсё, малады спецыяліст, заяўкі на якіх зроблены РТМА. Па графіку пашыент будзе наведвацца з раёна і стамаатар Таціяна Ліхута.

Хмелеўская амбулаторыя абслугоўвае цяпер усе дзевяць вёскаў сельсавета. Медыцынская ўстанова выдзелена санітарная

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Прыярытэт — жыллё

Калі ў 2001—2005 гадах у Гродне пабудавана каля 11 тысяч кватэр, то да 2010 года заплачана ўвесці ў эксплуатацыю прыкладна 22 тысячы кватэр. Такая задача была пастаўлена на пасяджанні Гродзенскага гарвыканкама пры абмеркаванні праграмы жыллёвага будаўніцтва да 2010 года. Каб яе выканаць, будаўнічым прадпрыемствам трэба павялічыць і тэхнічна ўдасканаліць сваю вытворчую базу. У прыватнасці, у ААТ «Гроднапрамбуд» за кошт рэканструкцыі збіраюцца ўдвая павялічыць магутнасці завода жалезабетонных канструкцый. ААТ «Гроднажылбуд» прадуладжвае развіццё маніфактура, асваенне каркасна-панельнага домабудавання.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:

САВЕТ РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, ПАЛАТА ПРАДСТАЎНІКОЎ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, УСТАНОВА «РЭДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ЗВЯЗДА» ГРАМАДСКІ САВЕТ:

МАЛАФЕЕЎ А. А., старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцоваму самакіраванню;

САСОНКА М. П., старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па дзяржаўнаму будаўніцтву, мясцоваму самакіраванню і рэгламенту;

СЯЛІЦКІ В. С., старшыня Гомельскага абласнога Савета дэпутатаў;

СІВАКОЎ В. А., старшыня Аршанскага Савета дэпутатаў;

ЯРКОВІЧ В. І., старшыня Круглянскага сельскага Савета Магілёўскай вобласці.

АДКАЗНАЯ ЗА ВЫПУСК: Наталія КАРПЕНКА. Кантакты тэлефон 292-21-03.

Сергей КУРКАЧ.

Table with exchange rates for various currencies including USD, EUR, and RUB.

Агенства Уладзіміра Граўцова

Сітуацыя ПАГАДНЕННЕ. ЦА КАЛДАГАВОР?

20 жніўня 2004 года я быў звольнены па скарачэнню штатаў. Пры гэтым, на мой погляд, звольнены з парушэннем заканадаўства.

У галіновым Тарыфным пагадненні, што было прынята ў лютым 2004 года, ёсць канкрэтны запіс — «не дапускаць звальнення работнікаў, без папярэдняга атрымання на тое згоды прафсаюзага камітэта, на невынаванні дзённага, праддугледжаных артыкулам 42 Працоўнага кодэкса».

Валіяці Іванавіч Чэпелаў, г. Гомель. Словам, раскладка атрымалася наступнай. З аднаго боку, галіновае тарыфнае пагадненне патрабуе абавязковай згоды на звальненне з боку прафсама. Але з іншага — узгадка аб абавязковай згодзе прафсаюзага камітэта не аказалася ў калдагаворы.

Аднак падпісы да спрэчкі можна і з іншага боку, што, дарэчы, і зроблі суды. Паводле артыкула 360 Працоўнага кодэкса, сам змест пагаднення вызначаецца бакамі ў межах іх кампетэнцыі.

У той жа час калі наймальнік перацягае паўнамоцтвы пагаднення за гэта гуральніцкага ў пункце гледжання фінансавых магчымасцяў аб'яўленага абмежавання сваёй дзейнасці (як у выпадку са звальненнем), то ён не ўключае такіх норм у калектыўны дагавор.

У той жа час калі наймальнік перацягае паўнамоцтвы пагаднення за гэта гуральніцкага ў пункце гледжання фінансавых магчымасцяў аб'яўленага абмежавання сваёй дзейнасці (як у выпадку са звальненнем), то ён не ўключае такіх норм у калектыўны дагавор.

У той жа час калі наймальнік перацягае паўнамоцтвы пагаднення за гэта гуральніцкага ў пункце гледжання фінансавых магчымасцяў аб'яўленага абмежавання сваёй дзейнасці (як у выпадку са звальненнем), то ён не ўключае такіх норм у калектыўны дагавор.

У той жа час калі наймальнік перацягае паўнамоцтвы пагаднення за гэта гуральніцкага ў пункце гледжання фінансавых магчымасцяў аб'яўленага абмежавання сваёй дзейнасці (як у выпадку са звальненнем), то ён не ўключае такіх норм у калектыўны дагавор.

Сяргей ГРЫБ.

БЕЛАРУСЫ АДАЮЦЬ ПЕРАВАГУ ТЭРМІНОВЫМ УКЛАДАМ

На пачатак лютага дэпазіты насельніцтва ў беларускіх банках склалі каля 7,8 трыльёна рублёў, у тым ліку ў замежнай валюце — больш за 1,2 мільярд долараў ЗША.

Прычым, значнае ў галоўным банку краіны, беларусы пры размяшчэнні ў банках сваіх сродкаў аддаюць перавагу ўкладам з больш доўгім тэрмінам захоўвання, гэта значыць тэрміновым. Апошнія — рублёвыя і дэпазіты ў замежнай валюце — у пераважкі на нацыянальную валюту толькі за студзеня гэтага года павялічыліся на 121,1 мільярд рублёў (на 1,9 працента) і дасягнулі амаль 6,5 трыльёна рублёў, што складае больш за 83 праценты ад агульнай сумы ўсіх укладаў фізічных асобаў.

Гар ГРЫШЫН.

Зімой толькі ў зімай гуме?

Пракуратура прапанавала ўстанавіць адміністрацыйную адказнасць за выкарыстанне летніх шын зімой.

«Пракуратура з'яўляецца ініцыятарам разгляду пытання аб адміністрацыйнай адказнасці за выкарыстанне ў зімовы перыяд пратэраў шын з так званай летняй гумай.

Фота: Анастасія Кірэўнічэ

Открытое акционерное общество «Центроэнергомонт»

проводит 16 марта 2007 года очередное общее собрание акционеров с повесткой дня:

- 1. О финансово-хозяйственной деятельности Общества в 2006 году и основных направлениях деятельности Общества в 2007 году.
2. О результатах аудиторской проверки и проверки ревизионной комиссией финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2006 год.

Совет директоров.

Уперыняе страховае сведцтва № АД 5249881 страхавой кампаніі «Промтраснвэст» лічыцца недействітельным.

САБЕКОШ БУДАЎНІЦТВА ЖЫЛЫ ПАВЯЛІЦТВА, АЛЕ НЕ ВЕЛЬМІ ІСТОТНА

На пачатак гэтага года ў Мінску на ўліку маючых патрэбу ў паліяціўнай жыллёвай умоў стаіць каля 184 тысяч сем'яў.

Зараз пакуль рана казаць, як моцна рэальная падаража будаўніцтва жылля. Аднак ужо вядома, што ў сувязі з новымі цэнамі на энерганосныя біты цемент падаража на 12—14 працэнтаў.

Сяргей КУРКАЧ.

Ваўкі «расперазаліся»

За некалькі гадоў работы ў Нараўлянскім спецыялгас лясніцтва Дзімаўдаскага лясніцтва Мікалаю Смыкоўскаму давялося звадаць намала цікавых момантаў з жыцця зяру.

Ляснік ранкам адкрыў дзверы хаты, каб адправіцца на работу, а ў дзвяры, бацьчы, стаіць прыгужаная-казуля. І, здаецца, ніколі не баіцца яго. Та працавала хвіліну-паўтары, пасля чаго казуля, азіраючыся, паціхеньку накіравалася з двара.

Адносна гэтага факта ў гутары з галоўным ляснічым спецыялгаса Дамітрыем Касакевічам і начальнікам аддзела аховы і абароны лесу і палюўніцкага гаспадарка аб'яднання Вячаславам Роголем.

Ваша навука

Ваўкоўка навука — гэта навука аб ваўках і іх паводзе. Ваўкі — гэта адзін з найбольш старажытных і найбольш распаўсюджаных у свеце псавых.

Ваўкі — гэта адзін з найбольш старажытных і найбольш распаўсюджаных у свеце псавых. Ваўкі — гэта адзін з найбольш старажытных і найбольш распаўсюджаных у свеце псавых.

РУ «БЕЛСЕЦКОНТРАК» РЕАЛІЗУЕТ:

Large advertisement for BELSECKONTRAKT listing various industrial and agricultural machinery, vehicles, and equipment with detailed specifications and prices.

МАЙСТРЫ СВАЁЙ СПРАВЫ

Генеральны дырэктар ААТ «Полацк-Шкловалакно» Мікалай КАЧАНОУСЬКІ.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Зразумела, што такое стаўленне мела сур'езную аснову. Справа ў тым, што атрыманне адпаведным спосабам шкловалакно (дыяметрам усяго толькі ў некалькі тысячых доляў міліметра!) валодае ўнікальнымі якасцямі, якіх няма ў шкляных вырабах з большым дыяметрам. Такое валокна моцнае, цэпае, электраізлячальнае, можа прымяняцца ў сапраўды экстрэмальных умовах. Асноўная сыравіна — кварцавы пясок, даламіт, вапнак.

Гэтыя кампаненты здабываюцца ў Беларусі. Як бачым, аргументаў на карысць з'яўлення перспектыўнай, высокатэхналагічнай вытворчасці ў нашай краіне на самай справе шмат. Вельмі важна, што ў складаных умовах постсавецкага часу ўдалося захаваць такое ўнікальнае прадпрыемства. Дарчы, не толькі захаваць, але і пастаянна развіваць. Прыпынкі на дзясяткі гадоў не гэта іх асноўныя праблемы. Дарчы, асноўныя праблемы — гэта пераходзіць ад пастаўшчыка да спажывача, ад значнага праймаўніка да праймаўніка. Мікалай Аляксандравіч працуе на прадпрыемстве ўжо больш чым чвэрць стагоддзя — прыйшоў сюды ў 1981 годзе пасля заканчэння Наваполацкага політэхнічнага інстытута.

Так што ў працоўнай кніжцы Качановскага пазначана толькі адно прадпрыемства (цікава, што генеральны дырэктар, таксама як і яго родны завод, нарадзіліся ў адзін год — 1958-ы). Мікалай Аляксандравіч прайшоў сапраўдную вытворчую школу, прыступіў да прыступкі: пачынаў як інжынер-канструктар, пасля працаваў майстрам, начальнікам участка, намеснікам начальніка цэха, начальнікам цэха, намеснікам генеральнага дырэктара па вытворчасці, тэхнічным дырэктарам. 3 мая 2004 года ён узначальвае адкрытае акцыянернае таварыства «Полацк-Шкловалакно».

Жыццё не стаіць на месцы — адбываецца пастаяннае актыўнае развіццё самых розных сфер дзейнасці, — заўважае Мікалай Качановскі. — Тэхналогіі зараз імкліва рухаюцца наперад, таму нельга ў нечым адставіць. Для таго, каб на роўных канкураваць з сусветнымі вытворцамі, трэба пастаянна трымаць руку «на пульсе часу», уласна гэта найноўшыя распрацоўкі, не толькі дакладна ведаць рынак, але і прагназаваць магчымыя тэндэнцыі яго развіцця. Толькі ўлічваючы яго такія ключавыя моманты можна разлічваць на поспех. Мы дакладна адсочваем усе сучасныя распра-

цоўкі, якія датычацца нашай вытворчасці і імкнёмся ўкараняць тэхналагічныя навінкі. Канешне, усё, у рэшце рэшт, залежыць ад сродкаў, аднак тут важна вызначыць прыярытэты. Мадэрнізацыя вытворчасці — адна з галоўных задач. У адпаведнасці з гэтым і дзейнічаем — за апошнія два гады на кожным тэхналагічным участку ўдалося ўкараніць тры ці іншыя сучасныя напрацоўкі. Па ўсіх накірунках вядзецца сур'езная работа дзеля таго, каб наша прадукцыя заўсёды была самай высокай якасці, каб была запатрабавана на сусветным рынку. Пэўныя поспеху на гэтым шляху нам ужо ўдалося да-

сягнуць, аднак вынікі могуць быць яшчэ лепшымі, паколькі магчыма задзейнічаць шматлікія рэзервы для росту.

«ЗА ЯКАСЦЬ АДКАЗВАЮ»

Дырэктар нездарма падкрэслівае важнасць пытання якасці. Яны на прадпрыемстве адносяцца да разрады стратэгічных, тых, што вызначаюць перспектыву, рух наперад. Гэта сучасная вытворчасць, якая зарыентавана на спажывача, на забеспячэнне тых патрабаванняў, якія вызначае рынак.

Неабходна заўсёды мець на ўвазе тры ўмовы, якія вылучае спажывач, — упуны Мікалай Качановскі, — іншая проста не дадзена. Сучасная прастора пабудавана на жорсткіх патрабаваннях якасці, паколькі забеспячэнне неабходных параметраў — своеасаблівы «пропуск» на рынак. Адсюль та ўвага, якая ў нас надаецца якасці. Неабходна адсочваць патрэбныя параметры на ўсіх стадыях вытворчасці, толькі ў такім выпадку можна па-збегнуць памылак. Толькі тады кіраўнік можа з упэўненасцю сказаць сваім дзеля партнёрам: «За якасць адказваю!»

Пытанне стратэгічнае — таму і падыходы падчас яго ўвасаблення ў жыццё вельмі грунтоўныя. Месяц таму генеральным дырэктарам быў зацверджаны надзвычайны дакумент — прынята новая рэдакцыя Палітыкі ў галіне якасці кіраўніцтва ААТ «Полацк-Шкловалакно».

Дзе, у прыватнасці, запісана, што прадпрыемства пастаянна ўдасканальваецца ў гэтым накірунку, адбываецца пастаяннае развіццё. Яскравым сведчаннем таму з'яўляецца тое, што напрыканцы мінулага года ААТ «Полацк-Шкловалакно» атрыла статус лаўрэата Прэміі ўрада Рэспублікі Беларусь у галіне якасці. Таксама прадпрыемства пацвердзіла сертыфікат адпаведнасці сістэмы менеджменту якасці патрабаванням На-

Каля галоўнай праходнай прадпрыемства.

цыянальнай сістэмы пацверджэння адпаведнасці і нямецкай сістэмы акрэдытацыі. Ва ўрачыстай абстаноўцы ў канферэнц-зале Нацыянальнай бібліятэкі прэм'ер-міністр Беларусі Сяргей Сідорскі ўручыў Дыплом і хрустальны сімвал Прэміі ўрада Рэспублікі Беларусь генеральнаму дырэктару ААТ «Полацк-Шкловалакно» Мікалаю Качановскаму і яго намесніку па якасці Веры Дзмітрыевай. Таксама прадпрыемства пацвердзіла і званне лаўрэата прэміі Віцебскага аблвыканкама ў галіне якасці.

Усім нам трэба разумець, што прыміць у галіне якасці — гэта высокая адзнака работы ўсяго прадпрыемства, — кажа Вера Дзмітрыева. — Яна да многіх абавязвае. Тут магчыма прымяніць тэрмін «якасць жыцця», які ўключае і культуру вытворчасці, і тэхналогію, і пастаяннае імкненне да палепшэння якасці прадукцыі, належнае забеспячэнне патрабаванняў па экалагічнай бяспецы і аператывнасці, якасны разгляд праблем, і своечасовае прыняцце рашэнняў. Толькі такі комплексны падыход і неабходна ўвасабляць.

Трэба заўважыць, што ўзнагароджанню папярэднічала вельмі сур'езная работа — камісія па ўрачыстай скурпулёзна вывучыла дзейнасць прадпрыемства пачынаючы з 2002 года (калі ААТ «Полацк-Шкловалакно» пацвердзіла статус лаўрэата 1999 г.). Вердыкт, які вынесла ў выніку камісія, сведчыць аб многім. Гэта перш за ўсё прызнанне ўроўню работы ў адпаведнай галіне.

Сістэма якасці ААТ «Полацк-Шкловалакно» ў 1998 годзе была сертыфікавана на адпаведнасць патрабаванням стандартаў ISO серыі 9000. Прадпрыемства мае і экалагічны сертыфікат на адпаведнасць патрабаванням СТЕ ISO 14001. Зараз вядзецца падрыхтоўка работа па распрацоўцы сертыфікацыі сістэмы кіравання аховай працы на базе стандартаў OHSAS серыі 18000. Завяршыць яе плануецца на працягу гэтага года.

Як лічыць Вера Дзмітрыева, ва ўмовах узмацнення ўпарадкавання барацьбы за рынак збыту ўсё больш важнае значэнне набываюць пытанні канкурэнцызольнасці прадукцыі прадпрыемства. Пастаянна асвойваюцца новыя прагрэсіўныя метады кіравання вытворчасцю. Адпаведна, узнікае патрэба своечасова пераглядаць тую дакументацыю, якая дзейнічае. Такім чынам была ўдасканалена і палітыка ў галіне якасці, што была распрацавана ў 2004 годзе. Новая рэдакцыя палітыкі дазволіць узмацніць давер зацікаўленых бакоў (кіраўніцтва і работнікаў прадпрыемства, спажывачоў, а таксама пастаўшчыкоў сыравіны і матэрыялаў) праз дэманстрацыю погляду на адпаведныя пытанні.

Як вынікае з новай рэдакцыі палітыкі ў галіне якасці, ААТ «Полацк-Шкловалакно» распрацоўвае пэўную прадукцыю (шкловалакно, шкlotканіны, шкlotнігі, шкlotсеткі, шкlotворніг, рулонны шкlotпластык і нятаканя матэрыялы), выконвае абавязковыя і заканадаўчыя патрабаванні на прадукцыю, а таксама чаканні ўсіх зацікаўленых бакоў. Стратэгічнай мэтай прадпрыемства лічыць пастаяннае павышэнне задавальнення патрабаванняў і чаканняў

спажывачоў, які адзін са шляхоў забеспячэння поспеху ў бізнесе. «Наша якасць пераходзіць ад пастаўшчыка да спажывача», — адзначаюць на ААТ «Полацк-Шкловалакно». У дакуменце вызначаны асноўныя шляхі дзейнасці ў адпаведным накірунку. Перш за ўсё гэта павышэнне ступені задавальнення спажывачоў і пастаяннае павышэнне выніковасці сістэмы менеджменту якасці. Таксама важны момант — стварэнне сістэмы маніторынгу рынку. Неабходна прыцягваць персанал да ўдасканальвання працэсаў менеджменту якасці, пастаянна павышаць прафесійнае майстэрства работнікаў. Дарчы, важнасць адпаведных пытанняў на прадпрыемстве цудоўна разумее — як лічыць, напрыклад, начальнік ткацкага цэха ААТ «Полацк-Шкловалакно» (дарчы, самага вялікага — тут працуе 960 чалавек, амаль чацвёртая частка ўсіх работнікаў) Людміла

Памочнік майстра Ігар САПОКІН і начальнік змены Таццяна МАРКОВІЧ у ткацкім цэху № 9.

Намеснік генеральнага дырэктара па якасці і ідэалагічнай рабоце Людзіла ПРОК.

Грыдзюшка, «да якасці ў нас самая жорсткая патрабаванні, паколькі гэта адзін з асноўных накірункаў, якія вызначаюць імідж прадпрыемства».

Да асноўных шляхоў дзейнасці ў галіне якасці адносяцца таксама рацыянальнае выкарыстанне рэсурсаў, распрацоўка і ўкараненне прагрэсіўнай тэхналогіі і новай прадукцыі, а таксама ўдасканальненне метадаў планавання і арганізацыі вытворчасці. Гэтыя накірункі — асновы для пастаўшчыкоў, якія падлягаюць перыядычнаму аналізу. Такім чынам, палітыка ў галіне якасці — вельмі арганічны інструмент, які ўлічвае ўсе дзейныя, што з ца-

гам часу адбываюцца ў той ці іншай галіне. Сур'езнасць і маштабнасць праблемы, на нашу думку, падкрэслівае яшчэ адзін паказальны факт: абавязкі прадстаўляць рэсурсы для рэалізацыі палітыкі бяры на сябе генеральны дырэктар, а таксама кіраўнік нясе поўную адказнасць за яе рэалізацыю.

НА ВАГАХ КАНКУРЭНЦЫІ

ААТ «Полацк-Шкловалакно» — адзінае ў Беларусі прадпрыемства, якое аб'ядноўвае тэхналагічныя працэсы апрацоўкі сыравіны матэрыялаў, шкловарна, выбару шкловалакна, яго такстыльнай перапрацоўкі і фінішнай апрацоўкі шкlotканін. Прадукцыя, якая тут выпускаецца, мае самае шырокае распаўсюджванне — яна запатрабавана ў 200 галінах эканомікі! Дыяпазон прымянення проста фантастычны — ад прасцейшых мяцэлак да касмічных апаратаў.

Снавальшчыца Наталля БОТАВА працуе ў цэху № 8.

За дзейнасцю печы № 4 счыць шкlotвар Уладзімір АРОП.

Памочнік майстра Уладзіміра БЫКАВУ даверана складаная шкlotплаўная печ.

ваюцца надзейныя.

— Падчас рэалізацыі прадукцыі мы практычна не мелі прасідніку, заўсёды ішлі на прамыя пастаўкі, — кажа намеснік генеральнага дырэктара па якасці прадукцыі, начальнік ўпаўнення маркетынгу ААТ «Полацк-Шкловалакно» Сяргей Свіршчоў. — Усе нашы кантакты, які правіла, завязваюцца на трывалай аснове двухбаковай зацікаўленасці. Гэта доўгачасовае супрацоўніцтва. Мы прапановым супраць яго суправаджэнне. У першую чаргу «Полацк-Шкловалакно» пазіцыянуецца як шкlotвацкае прадпрыемства, мы, дарчы, адзіны ў Еўропе ў такім аб'ёме вытрымалі канкурэнцыю. Напэўна, так адбылося ў тым ліку і з-за таго, што заўсёды своечасова адаптуемся да ўсіх апошніх змяненняў.

Каля 90 працэнтаў прадукцыі ААТ «Полацк-Шкловалакно» рэалізуецца на экспарт. Па аб'ёмах продажу лідзіруюць Расія, Германія, Кітай, ЗША, Польшча, Галандыя, Румынія. Як заўважыў Сяргей Свіршчоў, геаграфія распаўсюджвання перш за ўсё «прывязана» да краін, якія актыўна развіваюць высокую тэхналогію. Шасць гадоў таму прадпрыемства пачало адкрываць за мяжой уласныя склады прадукцыі. Яны ўжо ёсць у шэрагу краін (Польшча, Германія, ЗША), хутка такі аб'ект будзе ўведзены ў Паўднёвай Карэі. Так што прапанова ад ААТ «Полацк-Шкловалакно» для шматлікіх партнёраў ва ўсім свеце выглядае сур'езна і пераканальна. Усе ведаюць: гэтым вытворцу можна давяраць.

Важная задача — увядзенне новых вытворчых магутнасцяў. Гэта патрэба часу, паколькі прадпрыемства практычна «пад завязку» выкарыстоўвае свае магчымасці ў гэтым плане.

— Летас былі даволі напружаныя планы, яны былі поўнасцю выкананы, — адзначае Мікалай Качановскі. — Мы знайшлі рэзервы для росту, перш за ўсё за кошт павышэння прадукцыйнасці працы, змянення адходаў вытворчасці, а таксама згуртаванасці калядзін, якія выкарыстоўваюцца пабудаванню новай шкlotварнае печы. Гэта на 50 працэнтаў павялічыць нашы вытворчыя магутнасці.

Работа над выпускам новых відаў прадукцыі на прадпрыемстве вядзецца пастаянна — інакш ва ўмовах жорсткай канкурэнцыі і не выжывеш. А барацьба на рынку пастаянна ўзмацняецца.

— Трэба ўвесь час змяняць затраты, — лічыць намеснік генеральнага дырэктара па эканоміцы ААТ «Полацк-Шкловалакно» Алена Савіцкая. — Што і робіцца: штогод распрацоўваюцца і пастаўляюцца ўвасабляюцца ў жыццё адпаведныя мерапрыемствы. Фізічны расход энергасурсаў пастаянна змяняецца. Тым не-

менш, трэба яшчэ больш узмацніць рэжым эканоміі.

Паводле слоў Мікалая Качановскага, эканомію неабходна па ўсіх накірунках. Эфект ад укаранення такіх мерапрыемстваў даўчы. Расход энергасурсаў рэальна зменшыўся на 20 працэнтаў, выгада ад гэтага відавочная. Шляхі можна знайсці прасты і эфектыўныя. Напрыклад, як заўважыў Мікалай Аляксандравіч, на ўсе электрапрыёмнікі ўсталяваныя кампенсатары рэактыўнай магутнасці. Паводле рэзультатаў спецыяльнай гэта дазволіць на 10—15 працэнтаў зменшыць спажыванне электраэнергіі. Ці яшчэ — закулена ўстаноўка, якая будзе выпрацоўваць электра- і цеплаэнергію. Такім чынам удасца забяспечыць каля 18 працэнтаў уласнай патрэбы. Пры гэтым энергасурс атрымаецца больш танным.

ЧАЛАВЕК ПЕРШ ЗА УСЁ

Поспех кожнай справы — гэта вынік напружанай працы цэлага калектыву. Вельмі важна пры гэтым стварыць сапраўдную каманду, якая б здолела паспяхова справіцца з вырашэннем самых адказных задач. Калі спыталіся ў Мікалая Качановскага, ці ўдалося гэтаму дасягнуць на прадпрыемстве, то ён адразу адказаў, што аснова ўсіх дасягненняў — моцны калектыў. Як вядома, кадры вырашаюць усё. На «Полацк-Шкловалакне» гэты паступат набывае рэальнае ўвасабленне.

— Зараз на прадпрыемстве працуюць амаль 4,5 тысячы чалавек, — адзначае намеснік генеральнага дырэктара па эканоміцы ААТ «Полацк-Шкловалакно» Людміла Прок. — Калектыў даволі малады — сярэдні ўзрост складае 38,6 года. Актыўна працуем з базавым ліцэем хімікаў. Летас прынялі на работу 58 выпускнікоў гэтай навучальнай установы, таксама да нас прыйшлі 7 маладых спецыялістаў пасля заканчэння ВНУ.

Бярэць зразумела, не ўсіх, а толькі самых лепшых, так што ў тым выпадку, калі ты добра займаешся, то заўсёды ёсць шанец знайсці прэстыжнае месца працы. Як заўважыла начальнік размотачна-круцільнага цэха Ва-

лянціна Хоміч, у іх амаль 40 працэнтаў работнікаў — гэта малады. Спачатку маладыя спецыялісты працуюць пад наглядам вопытных работнікаў — вопыты набіраюцца. Паводле слоў начальніка цэха бесперыянага атрымання шкловалакна Васіля Барэйкі, большасць з навучоў імкнуча добра працаваць. Спартыўнае палітэма сабой. Віталей Самойленкаў пасля заканчэння ліцэя хімікаў па размеркаванні прыйшоў у цэх № 12. Па выніках спартыўнага спаборніцтва быў прызначаны лепшым маладым спецыялістам. Хлопец кажа, што вельмі ганарыцца сваім прадпрыемствам і імкнецца працаваць як мага лепш.

Дарчы, маладых усяляк падтрымліваюць: калі чалавек прыходзіць на «Полацк-Шкловалакно», то на працягу першага года працы яму выплачваюцца надбаўка — 30 працэнтаў ад тарыфнай стаўкі. Калі прызначаецца лепшым, то яшчэ 10 працэнтаў дадаецца.

На наступны год ужо ёсць магчымасць і 50-працэнтную надбаўку атрымліваць. Так што існуе стымул працаваць. Трэба мець на ўвазе тое, што зарплата на прадпрыемстве — адна з самых высокіх. Як паведаміла Алена Савіцкая, па выніках мінулага года сярэдні памер аплаты працы склаў больш чым 800 тысяч рублёў, а сёлета, як чакаецца, будзе ў межах 1 млн рублёў.

У «Полацк-Шкловалакно» вялікая «сацыялка»: Дом культуры, фізкультурны комплекс з басейнам, дзіцячы садок, 3 інтэрнаты, санаторый-прафілакторый (дзе, дарчы, у тым ліку ёсць пакой спецыяльнага харчавання, таксама тут плануецца адкрыць і грамадскае харчаванне, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной). Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі будаваць новы двухпавярховы корпус), база адпачынку. Не пасрэдна на прадпрыемстве працуе уласная паліклініка, таму работнікам не трэба марнаваць час у чэргах, з усімі пытаннямі можна разабрацца на месцы. Ёсць цэлы ўласны цэх грамадскага харчавання, з некалькімі сталовымі, кафэ, чайной. Паспяхова вырашана адраўненне лагера (тут пачалі

ФАРМАТНЁМ РЭВАЛЮЦЫЯ АБДУДЗЕЦА, А МАФІЯ І КОНКУРСЫ ПРЫГАЖОСЦІ — БЕССМЯРОТНЫЯ

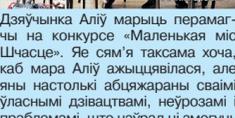
3 15 па 18 лютага УП «Кіна-відэапракат» прадставіць чарговы праект «КінаФармат 4х4».

— цудоўнае месца для забаў, а для іншых — аплот дыктатарскага рэжыму Бацьшты. У той час калі рэвалюцыйныя сілы рыхтуюцца да ўзяцця Гаваны, апальчаныя настроены Фіко Фелау, уладальнік аднаго з самых модных у горадзе клубаў, спрабуе і захаваць сваю сям'ю, і не страціць любімую жанчыну.

Пры гэтым ён не здагадваецца, што хутка яго клуб стане не толькі папулярным месцам для баўлення часу. У ролях: Дастан Хофман, Біл Міорэй, Анджы Гарсія, Інес Састр, Томас Міман, Энрыка Мур'яна. Музыка да фільма напісаў сам Гарсія. Карціна адкрывала МКФ у Сан-та-Дамініка і з поспехам была паказана на МКФ у Карлавах Вараш.

У ЗША знята новая прыгодніцкая кінакамеда «Маленькая міс Шнацце», пастаўленая Джанатанам Дэйтанам і Валеры Фэрсысам.

Дзяўчынка Аліў марыць перамагчы на конкурсе «Маленькая міс Шнацце». Яе сям'я таксама хоча, каб мара Аліў ажыццявілася, але яны настолькі абцяжараны сваімі ўласнымі дэзаўвамі, неўрозмамі і праблемамі, што наўрад ці змогуць ёй дапамагчы. І толькі дзядуля Эдвін, наркаман са стажам, робіць усё магчымае і немагчымае, каб яго ўнучка змагла адправіцца на запаветны конкурс у далёкую Каліфорнію.

Венгерскія кінамайстры перадаюць на суд глядацкай кінмакмеда «Сэкс і больш нічога» ад рэжысёра Крысціны Гола. Гэта «Брыджыт Джонс» па-венгерску.

Драматург Дора перажывае асабісты крызіс. Пасля таго як яна знаходзіць ва ўласнага жаніка цяжарную жонку, вырашае, што мужчын з яе хопіць. Цяпер ёй хочацца толькі выбраць «патэнцыйнага донара», ад якога яна зможа нарадзіць дзіця. У фільме здымаліся: Шандор Чані, Юдзіт Шэл, Ката Дабо, Антал Цапко. Карціна была паказана ў праграме «Нацыянальныя хіты» на XXVII МКФ у Маскве, а таксама ўдасцелена прыза «Лепшая актрыса» ад асацыяцыі венгерскіх кінакрытыкаў.

Абставіны вымушаюць маладога жанчыну Марыям і яе 15-гадовага сына Міхаэля пераехаць з фэшн-беларускага раёна Берліна на ўскраё горада. На новым месцы хлопчыку прыходзіцца цяжка...

Жыццё пераварочваецца з ног на галаву, калі мясцовыя крымінальныя аўтарытэт бярэ хлопца пад сваё крыло. Яе развіваліся падзеі, вы даведзецеся, паглядзеўшы новую дзятчынскую драму «Больш крута не бывае» Дэзлева Бука.

Галоўныя ролі выконваюць Дэвід Крос, Джэні Элверс, Кары Мілер, Ганс Лоу. На МКФ у Берліне карціна ўдасцелена прыза ФІПРЭСЦІ.

Раман КОСЦІН.

ВЯРТАННЕ НАПАЛЕНА ОРДЫ

Яшчэ адна навінка ў хуткім часе зойме годнае месца ў альбомах сталічных, і не толькі, філіяцкіх. Супрацоўнікі выдавецкага цэнтру «Марка» падрыхтавалі «Белашта» няк не маглі абісці мяўчаннем юбілей выдатнага беларускага і польскага літаратара, кампазітара і мастака Напалеона Орды.

200 год... Раман КОСЦІН.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЕГІСТРАЦЫЙНЫ НУМЕР 1.

Ёсць нагода

Здаецца, не так і даўно новае свята ўвайшло ў наша жыццё, а зараз яго папулярнасць бяспрычэна: Дзень Святага Валянціна адзначаюць нават у дзіцячых садках. І можна спрачацца, на самрэч «адпрацоўваем» мы з вамі за адзін дзень любоўны настрой на ўвесь год або проста паляпшаем дабрабыт разнастайных гандляроў — усё адно, гэтую сэрэнду каханя ўжо не спыніць і не стрымаче.

Сцэнарый рамантычнага вечара ў масавым разуменні прыкладна аднолькавы: кветкі, віно, свечкі, музыка, магчыма, кіно... Ну і пацуцці, натуральна. І калі з выказаннем пацуццяў усё больш ці менш зразумела, то наконт астатніх элементаў існуе цымянае падозрэнне, як бы там не памыліцца. Калі ласка — на гэты выпадак існуюць стандартныя спісы «самых рамантычных момантаў», якімі цалкам можна карыстацца — дорым жа мы адно аднаму паштоўкі са стандартнымі сэрцайкамі і вершаванкамі. Такім чынам, самыя рамантычныя...

Кветкі

На першым месцы, без сумненняў, ружы. На жаль, у большасці выпадкаў гэта і адзіны магчымы варыянт. Між тым, падобнае ролю выконвае і яшчэ цэлы шэраг кветак: хрызантэмы, цыцёлныя, гваздыкі, ліліі, маргарыткі. Бэз, як лічыцца, дораць толькі аднойчы — ён належыць першаму каханню. Схаванае пацуццё, пра якое напаведка баіцца сказаць, выяўляюць гадзіні. Акрамя таго, да зёлкавых «рамантыкаў» адносяць эдэльвейс (калі вы не альпініст, наўрад ці ўдасца яго падарыць, а вось адшукаць звязаную з кветкай прыгожую легенду — наўпрост), язімн, браткі і незабудкі. Як ні дзіўна, але выразікам пацуцця можа служыць нават кактус — у знак унутранай цёплінны адноснаў, — але калі вы не ўпэўненыя абсалютна дакладна, што падобны «букет» будзе ўспрыняты з паразуменнем, лепш усё-ткі прытрымлівацца традыцыйнага рашэння.

Колеры

Як няцяжка здагадацца, баль прывяць адценні чырвонага. На вяршыні — пунсовай, ярка-чырвоны (і гэта датычыцца не толькі ветразяў). Цёмна-чырвоны, бардовы колер «перакладаецца» як камплімент прыгажосці — нездарма менавіта ў такіх тонах вытрымліваецца большасць футураляў для ювельнічых вырабаў. Аранжавы або карычневаты колер азначае страснае жаданне.

Ружовы — найбольш стрыманы, як зварот «мілы, дарагі» або «мілая, дарагая», — таму выдатна падыходзіць як мужчынчым, так і жанчынчым.

Мелодыі

Аднойчы Амерыканскае таварыства кампазітараў, аўтараў і выдаўцаў ASCAP прывяло маштабнае даследаванне, каб выявіць, якія любоўныя кампазіцыі на працягу ўсяго XX стагоддзя былі найбольш запатрабаваныя і выконваліся найчасцей.

У выніковы спіс, падзелены на дзесяцігоддзі, увайшлі знакамёты на ўвесь свет песні — ад «Un-Break My Heart», якая прынесла славу кампазітару Даяне Уорэн і спявачцы Тоні Брэкстан, да «I Just Called To Say I Love You» Сціўі Уандэра.

Была адзначана таксама Селін Дзіон («Because You Loved Me») і папулярны слявак 80-х Лайанэл Рычы («Lady» і «Endless Love»). Усяго ў спісе — 45 кампазіцый. Расійскія і тым больш беларускія выканаўцы, зразумела, пад разгляд не трапілі — а самі чамусьці не складалі падобны «топ» лепшых любоўных песень.

Затое расказаныя сэксуальнай рэвалюцыяй еўрапейцы пайшлі яшчэ далей — напярэдадні чарогавага Дня Св. Валянціна брытанскі музычны тэлеканал VH1 з'яўляўся ў гледанню, якая кампазіцыя найлепш падыходзіць для ночы каханя. На першае месца ў выніку трапіла Мадона і спявачцы Тоні Брэкстан, да «I Just Called To Say I Love You» Сціўі Уандэра.

Была адзначана таксама Селін Дзіон («Because You Loved Me») і папулярны слявак 80-х Лайанэл Рычы («Lady» і «Endless Love»). Усяго ў спісе — 45 кампазіцый.

Расійскія і тым больш беларускія выканаўцы, зразумела, пад разгляд не трапілі — а самі чамусьці не складалі падобны «топ» лепшых любоўных песень.

Затое расказаныя сэксуальнай рэвалюцыяй еўрапейцы пайшлі яшчэ далей — напярэдадні чарогавага Дня Св. Валянціна брытанскі музычны тэлеканал VH1 з'яўляўся ў гледанню, якая кампазіцыя найлепш падыходзіць для ночы каханя.

На першае месца ў выніку трапіла Мадона і спявачцы Тоні Брэкстан, да «I Just Called To Say I Love You» Сціўі Уандэра.

Была адзначана таксама Селін Дзіон («Because You Loved Me») і папулярны слявак 80-х Лайанэл Рычы («Lady» і «Endless Love»). Усяго ў спісе — 45 кампазіцый.

Расійскія і тым больш беларускія выканаўцы, зразумела, пад разгляд не трапілі — а самі чамусьці не складалі падобны «топ» лепшых любоўных песень.

Затое расказаныя сэксуальнай рэвалюцыяй еўрапейцы пайшлі яшчэ далей — напярэдадні чарогавага Дня Св. Валянціна брытанскі музычны тэлеканал VH1 з'яўляўся ў гледанню, якая кампазіцыя найлепш падыходзіць для ночы каханя.

На першае месца ў выніку трапіла Мадона і спявачцы Тоні Брэкстан, да «I Just Called To Say I Love You» Сціўі Уандэра.

Была адзначана таксама Селін Дзіон («Because You Loved Me») і папулярны слявак 80-х Лайанэл Рычы («Lady» і «Endless Love»). Усяго ў спісе — 45 кампазіцый.

Рамантыку заказвалі?..

«Justify My Love», запісаная яшчэ ў 1990 годзе. У пяцёрку лепшых таксама ўвайшлі песні ў выкананні Марвіна Грэя, Прынса, Брытні Спірс (!) і гурта «INXS».

Кінафільмы

У гэтым рэчышчы існуе не адзін рэйтынг папулярнасці. Практычна кожны буйны часопіс або пажаваны канал рэгулярна складае дзесятку «лепшых камедый», «лепшых баевікоў», «лепшых меладрамаў» ці ўвогуле «лепшых фільмаў усіх часоў і народаў».

Інстытут кіно ЗША таксама апітаў вядомых актэраў, рэжысэраў, прадзюсэраў і сцэнарыстаў на прадмет 100 лепшых фільмаў пра каханне за апошнія 100 гадоў.

Думаецца, лідзіраваў «Тытанік»? Нічога падобнага! Ён заняў у спісе толькі 37-е месца. На першае спецыялісты паставілі карціну 1942 года «Касабланка» з Хамфры Богартам і Інгрыд Бергман.

У пяцёрку лепшых увогуле не трапіў ніводзін фільм, зняты за апошнія 40 гадоў; з сучаснага самае высокае месца — 19-е — заняў «Прывід» з Патрыкам Суэйзі і Дэмі Мур. Праўда, агаворымся — рэйтынг гэты адносны, бо датычыцца толькі амерыканскага кінематографа.

Адпаведным чынам вызначаліся і «самыя рамантычныя сцэны кінематографа нашага часу». На першае месца трапіў эпізод з ужо ўзгаданага «Прывіда» — ганчарны круг, гліна, рукі і целы; на другім трывала заснаваўся «палёт» Ды Капрыю і Кейт Уінслет на «Тытаніку», на трэцім — першая сустрэча герояў Мэг Райан і Тома Хэнкса ў фільме «Вам пісьмо».

***

Існуе яшчэ мноства «самых-самых»: самая незвычайная прызнанні ў каханні, самая рамантычная мясяціна свету, самая вядомая лав-стэры, самыя папулярныя кіжыя героі-палюбоўнікі і г.д. І толькі ў адным пункце сыходзіцца ўсё без выключэння рэйтынг: 14 лютага, або Дзень Святага Валянціна — самае рамантычнае свята нашага часу.

Здарэцца нават, што пацуцці пераліваюцца праз абран і прыкладна кожны дваццаці атыяты мабільнай сувязі ў свеце дасылае СМС-кі рамантычнага зместу не па адрасу, зусім выпадковым людзям. Зрэшты, чаму б і не зрабіць прыемнае? Не важна, з кветкамі або з папярэньмі сэрцайкамі прыйсці да каханя чалавека — галоўнае, каб з каханнем...

Вікторыя ЗАХАРАВА.

Сёння

Table with weather forecast for various cities: Мінск, Віцебск, Магілёў, Гомель, Гродна, Брэст.

Месяц

Маладзік 17 лютага. Месяц у сузор'і Казярога.

Імяніны

Пр. Мікалая, Пятра, Трыфана. К. Ліліяна, Валянціна, Кірыла, Мядодзія.

Надвор'е на зяўтра

...у суседзях

Table with weather forecasts for neighboring cities: Варшава, Масква, Вільнюс, Рыга, Кіеў, С-Пецярбург.

14 лютага

1949 год — у Віцебску нарадзіўся Мікалай Яромэнка-малодшы, беларускі і расійскі кінаакцёр і рэжысёр.

З'явіўся больш чым у 30 фільмах («Сын за бацьку», «Крыжанавіц», «Я аб'яўляю вам вайну», «Дарскае палысенне» і інш.). Лепшы актёр 1981 года за галоўную ролю ў фільме «Піраты XX стагоддзя» паводле апянтання часопіса «Советский экран».

1876 год — Амерыканскі вынаходнік Аляксандр Бел прадэманстраваў першы тэлефон.

«Тыя, у каго мы вучымся, прывітанне называюцца нашымі настаўнікамі, але не кожны, хто вучыць нас, заслугоўвае такога імя.» І.В. Гётэ (1749—1832), нямецкі паэт.

УСМІХНІМСЯ!

Бацька глядзіць тэлевізар. Да яго падыходзіць сын і пытаецца: — Тата, а чаму гэты фільм нельга глядзець дзецям? — Сядзі ціха... Сам убацьшы.

Падарункі дарыць люблю, купляць — ненавіджу.

— Што будзе, калі выпіць шмат гарэлкі?

ШАШКІ

«Пагода ў доме»-3

Трэці класіфікацыйны конкурс на прызы Свіслацкага прадпрыемства жылёна-камунальнай гаспадаркі (кіраўнік Канстанцін Міхайлавіч БАРОЎ) і з нормай першага спартыўнага разраду па шашках працягваем заданнем № 4:

БЕЛЫЯ: b2, e3, f2, f4, h6 (5). ЧОРНЫЯ: b4, d6, e5, f8, g7, h4 (6). Выгрышы.

Тым, хто справіцца з ім, будучы залічаны і аўтарскія рашэнні першых трох заданняў. Таму не паўтраем іх.

Тэрмін для адказаў традыцыйны — два тыдні. Напіраўвайце іх на адрас рэдакцыі газеты «Звязда»: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а. Рубрыка «Шашкі».

Калектыў — арганізатар конкурсу — прысвячае яму 90-годдзю газеты «Звязда».

Рашаем, удакладняем

Праверце, калі ласка, рашэнні змешчаных раней пазіцый. БЛІЦ-23: № 1 (А. Кагоцька). 1. b7 g6 2. c6 b3 3. d5 g4 4. ab7 fe5 5. ... h:c3 6. cd6=.

Першыя правільныя адказы даслалі: І. Буяк (в. Бацяны Воранаўскага раёна), Аляксандра Камінская (Вілейка), У. Аўласенка (Гродна), А. Перавознікаў (Рагачоў), І. Астроўскі і А. Лугін (Мінск), І. Працук (Паставы), Алена Булаўка (Новалукомль), Д. Камчыцкі (Магілёў), С. Сідарчук (Брэст), В. Голас (Любань), А. Янчук (Капітан Міхайлавіч БАРОЎ), В. Талкач (в. Уздзевічы Клімавіцкага раёна), У. Бандарык (в. Лугавая Слабада Мінскага раёна), В. Белы (Калінкавічы) і інш.

Бліцконкурс-23 віцебскага Уладзіміра САЛЯЖЫНСКІ, які даказаў, як кажуць, з усіх бакоў, што эцюд А. Кагоцькі мае добрыя памылковыя следы: 1. bа5? gб2 2. ба7 h3 3. сb6 g2!х. Яму выслаецца прыз наагата чытача Уладзіміра Бармуці (Брэст) — кніга У. Маламеда і Ю. Барскага «Курс шашечных ачканяў. Міжнародныя і рускія шашкі» (Москва, «Фізкультура и спорт», 1989).

Дарэчы, кандыдат у майстры спорту У. Саліяжынскі выказаў перамогу ў чэмпіяўстве чэмпіянату краіны па рашэнню сітуацый на столікатанай дошцы. Апрача медала чэмпіёна Беларусі і дыплома ГА «Беларуская федэрацыя шашак», ён яшчэ атрымаў грашовую прэмію, але ўжо ад АТУП-9 (дырэктар Аляксандр Мікалаевіч ЦЯРОШЫН), што ў Рагачове і дзе працуе механікам па выпуску аўтобусаў на лінію.

Дзмітрыю Камчыцкаму заданні конкурсу нагадалі заканчанне, якое сустрэлася ў турніры гарадской спартыўнай Магілёва сярод вытворчых калектываў у адной з яго партый: БЕЛЫЯ: а3, d2, f2, дамка е1 (4). ЧОРНЫЯ: h4, h6, дамка g5 (3). 1. f3! g:c1 2. e2 h5 3. f1 4. g:h6х.

Папярэдняе заданні конкурсу «Пастаўская палана»-3 таксама выканалі (у дужках указаны нумары): А. Камінская (11 і 12, справілася яна і з мікраматчам-15) і П. Шклубаў з Наваполацка (10, 11 і 12). Апошні удакладніў, што канструкцыя Л. Вітошкіна (заданне

Каханне як у кіно

На працягу васьмю двух гадоў маладожыцы Горацкага раёна ўрачыста афармляюць свае адносіны не ў Доме шлюбнаў, а ў кінатэатры «Крыніца».

На рамонт старога будынка пакуль няма грошай. Толькі за гэты год у кінатэатры ўрачыста распісаліся дзесяць пар, а за ўвесь час адсутнасці Дома шлюбнаў — каля 500.

На фота: Ганна і Дзмітрый КУЗЬМІН-КОВЫ І лідэры, што сапраўднаму каханню нішто не перашкодіць.

Марына БЕГУНОВА. Фота аўтара.

Паехалі!

Анжэліка Агурбаш пачала вялікі гастрольны тур па Беларусі

Нядоўга спявачка засмучалася, што ёй не выпала магчымасць у другі раз прадставіць нашу краіну на «Еўрабачанні». Затое прыгадала пра сваё абяцанне наладзіць гастрольны тур па Беларусі — тым больш, і калектыву, і рэпертуар у Анжэлікі істотна абнавіліся, ёсць і на што паглядзець, і што паслухаць.

Гэта на працягу месяца ўдасца зрабіць хыхарам 20 беларускіх гарадоў — як папярэдне мяркуюць арганізатары, усяго праграма збярае каля 20 тысяч гледачоў.

9 лютага ў Гомелі праішоў першы канцэрт тура «Я буду жыць для цябе» — шоу «з поўнай адсутнасцю фанарамы», працягласяць амаль у дзве гадзіны, з удзелам не толькі самой заслужанай артыстка РБ, але таксама балетнага і музычнага калектываў, вачальнага квартэта «Vocal Band». Усяго ў камандзе Анжэлікі, улічваючы тэхнічныя і адміністратывныя службы, 30 чалавек. Для іх транспарціроўка, а таксама перавозкі прыкладна паўто-

ны дэкарацый і рэкізіту спатрэбіўся асобны вагон, які быў прычэплены да поезда «Масква—Гомель». Дарэчы, пасля Гомельскай вобласці на чарзе Брэстчына і Гродзеншчына, дзе, як сцвярджаюць пяр-службы спявачкі, большая частка білетаў ужо распродана.

Анжэліка Агурбаш, як заўважыла, падышла да сваёй творчай мсі адказна і з размахам. Дзеля напўнення музычнай часткі, напрыклад, не паленавала прагледзець свой рэпертуар ажыно з 17-гадовага ўзросту. Памятаецца беларускамоўныя песні «Белае віно і чырвоная», «Малады і нежанаты», «Раз ды разоў»? Дык вось, яны трапілі ў праграму. Гэтакаса які мноства сучасных хітоў, напісаных для спявачкі расійскімі і замежнымі аўтарамі, а таксама зусім новай творы, у ліку якіх і пранікнёная кампазіцыя «Я буду жыць для цябе».

Для распрацоўкі касцюмаў быў запрошаны... не, на гэты раз не Юдашкін, а вядомы маскоўскі стыліст Алішэр, якому спатрэбілася некалькі месяцаў, каб прадстаўленне мела права называцца шоу. Пастаючка праграмы лягла на плечы самой Анжэлікі, а таксама вядомага рэжысэра-пастаюўчыка Андрэя Сычова (яго каманда рабіла MTV Russia Music Awards 2006), «Паць зорак», «ТЭФ», «Залаты грамфон», «Фабрыку зорак» і мноства іншых яркаравых шоу) і мастака Міхаіла Чарных.

Акрамя таго, спецыяльна для тура абмежаваным накладам быў выпушчаны дыск «Я буду жыць для цябе». Куды трапілі 4 новыя песні Анжэлікі з англамоўнага альбома, які рыхтуецца да выхаду. А каб зацвікаць і разам з тым аддзяць прыхільніцка, спявачка прыдумала яшчэ адзін арыгінальны ход: на кожным канцэрце яна будзе абвешчаць са сцэны імя гледача, якому дастанецца білет на пэўнае месца ў пэўным радзе — і кожны з гэтых шчасліўчыкаў атрымае пажыццёвы білет на ўсе канцэрты Анжэлікі Агурбаш у гэтым горадзе. На канцэрце закрываць тура, які адбудзецца 2 сакавіка ў Мінску, «шчаслівы білет» будзе асаблівым — пажыццёвы допуск на ўсе выступленні спадарыні Агурбаш у любым месцы свету. Улічваючы, што ў спявачкі ў Беларусі вельмі моцны фан-клуб (і не адзін), жадаючы, відаць, будзе больш чым дастаткова.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, П. ПАХАМЕНКА, А. МЯСНІКОЎ, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЫКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕУСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШУЧУЦЕНКА.

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОН: прыёмны — 287-19-19; аддзелаў: пismaў — 287-18-64, падлікі і рэспандэнтскае — 287-18-51, юрыдычнае — 287-19-68, скартарыята — 292-05-82.

адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292-44-12; «Мясцовае самакіраванне» — 292-21-03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20-37-98, Віцебску: 24-31-92, Гродне: 43-25-29, Гомелі: 14-13-92, Баранавічах: 7-26-02, Магілёве: 32-74-31; бухгалтэры: 292-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах тэл./факс: 287-17-79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 292-04-52.

html: www.zvyazda.minsk.by E-mail: info@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца суадпавядальнікамі меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя паідае за сабой права не ўстапаць у перапіску з

аўтарамі. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.